Міністерство освіти і науки України
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Сергій Омельчук

КОНКУРС НАТХНЕННИХ УЧИТЕЛІВ

«Учитель року – 2024» в номінації «Українська мова та література»

умови і зміст фахових випробувань
критерії оцінювання
аналітичні матеріали

Методичний посібник

Одеса • 2024 • Олді+

УДК 37.091.27:373.5-051(048.83:072)
О57

Автор-укладач – ***Сергій Омельчук***

Критерії оцінювання є результатом спільної роботи всіх членів журі.

Результати оцінювання всіх випробувань підготовлено на основі аналітичних матеріалів, що представили ***Галина Гримашевич*** і ***Людмила Шитик*** (випробування «Написання есею»), ***Сергій Омельчук*** (випробування «Тестування»), ***Ірина Руснак*** і ***Ганна Токмань*** (випробування «Аналіз поетичного твору»), ***Ольга Кецмур*** і ***Катерина Молодик*** (випробування «Майстерка»), ***Наталія Зубик*** і ***Людмила Пристай*** (випробування «Урок»).

У виданні використано результати конкурсу, оприлюднені на сайті Міністерства освіти і науки України в протоколах засідань журі, зведених відомостях і рейтингових списках.

Рецензенти:

Тетяна Засєкіна – докторка педагогічних наук, старша наукова співробітниця, заступниця директора з науково-експериментальної роботи Інституту педагогіки НАПН України, членкиня центрального організаційного комітету Всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2024»;

Людмила Коткова – кандидатка філологічних наук, доцентка кафедри філологічних дисциплін та методики їх викладання Чернігівського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти імені К. Д. Ушинського, членкиня журі Всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2018» в номінації «Українська мова та література».

Рекомендувала до друку вчена рада
Херсонського державного університету
(протокол від 30 вересня 2024 року № 3)

Омельчук С. А.

О57 КОНКУРС НАТХНЕННИХ УЧИТЕЛІВ. «Учитель року – 2024» в номінації «Українська мова та література»: умови і зміст фахових випробувань, критерії оцінювання, аналітичні матеріали : методичний посібник / С. Омельчук. — Одеса : Олді+, 2024. – 120 с.

ISBN 978-966-289-915-3

У посібнику представлено узагальнені матеріали за результатами проведення Всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2024» в номінації «Українська мова та література». Видання містить інформацію про особливості структури другого туру конкурсу в умовах війни, загальну характеристику всіх п’яти фахових випробувань (умови, зміст і критерії оцінювання). Результати випробувань та аналітичні матеріали сприятимуть покращенню рівня фахової майстерності майбутніх поколінь учасників і учасниць конкурсу «Учитель року», інших інтелектуальних професійних змагань. Довідкову частину посібника охоплює інформація про конкурсанток і членів журі конкурсу 2024 року.

Для вчителів предметів мовно-літературної освітньої галузі, викладачів галузевих методик, методистів інститутів післядипломної педагогічної освіти, керівників центрів професійного розвитку, здобувачів освіти педагогічних спеціальностей закладів вищої освіти.

УДК 37.091.27:373.5-051(048.83:072)

Будь-яке відтворення, копіювання, публікування або інше оприлюднення цього видання повністю чи частково без покликання на нього заборонено.

© Сергій Омельчук, 2024
ISBN 978-966-289-915-3
© Херсонський державний університет,2024

ЗМІСТ

(Не)переднє слово від натхненних 5

Структура другого туру Всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2024» в номінації «Українська мова та література» 10

Випробування «Написання есею».....11
Загальна характеристика випробування.....11
Критерії оцінювання 13
Результати оцінювання.....15

Випробування «Тестування».....19
Загальна характеристика випробування.....19
Критерії оцінювання 35
Результати тестування.....36

Випробування «Аналіз поетичного твору».....40
Загальна характеристика випробування.....40
Критерії оцінювання 42
Результати оцінювання.....45

Випробування «Майстерка».....49
Загальна характеристика випробування.....49
Критерії оцінювання 65
Результати оцінювання.....67

Випробування «Урок» 71
Загальна характеристика випробування 72
Критерії оцінювання 74
Результати оцінювання 76

Загальні результати фінального етапу ІІ туру Всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2024» в номінації «Українська мова та література» 88

Інформація про учасниць ІІ туру Всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2024» в номінації «Українська мова та література» 96

Члени журі ІІ туру Всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2024» в номінації «Українська мова та література» 112

Загальні рекомендації 115

Рекомендовані інформаційні джерела 119

(НЕ)ПЕРЕДНЄ СЛОВО ВІД НАТХНЕННИХ

До літопису Всеукраїнського конкурсу «Учитель року» в номінації «Українська мова та література», починаючи з 1996 року, уписано імена переможців Сашка Заболотного й Петра Розвозчика з Київщини, Олега Демчука з Хмельниччини, Володимира Макаренка з Черкащини, Василя Шуляра з Миколаївщини, Ольги Рудницької з Волині, Сергія Ковальчука із Житомирщини, Олександри Кожуленко з Буковини, Юлії Малюк з Полтавщини, Олесі Ківеджій (Калинич) із Закарпаття, Ольги Кецмур з Прикарпаття, Катерини Молодик з Черкащини... У 2024 році до когорти найкращих учителів-словесників України ввійшла Тетяна Ксьондзик із Рівненщини – переможниця XIII Усеукраїнського конкурсу «Учитель року» в номінації «Українська мова та література».

Цьогоріч наперекір надскладній ситуації в країні, під час повітряних тривог, вибухів, жахливих атак ракетами й бойовими дронами нас – 25 конкурсанток і 9 членів журі – об'єднав не просто конкурс, а щось більш глибоке – спільність думок, енергетика, бажання почути й збагатити один одного, спорідненість і синергія взаємодії... 25 умотивованих учасниць відбіркового етапу конкурсу, які, безсумнівно, є лідерками учительських спільнот різних регіонів нашої непереможної України, з яких 12 – це учасниці фінального етапу конкурсу. Творчі, самобутні, ініціативні, сильні духом, натхненні!

Кожна конкурсантка – самодостатня і глибока особистість, зі своєю харизмою, зі своїм баченням ролі вчителя української мови й літератури в сучасній

школі. Іноді ми бачили розгубленість, проте не слабкість! Усі учасниці продемонстрували спроможність відкритися змінам, навіть готовність змінити пріоритети у своїй педагогічній діяльності.

Ідіть і надалі своїм унікальним учительським шляхом, даруючи свій запал і енергію тим, кому це потрібно! Упевнений, що вами пишаються ваші колеги і здобувачі освіти, а тепер зробіть так, щоб вами пишалася і країна! Надихайтесь на нові творчі пошуки, вірте в себе, розвивайте свій педагогічний талант, наповнюйте енергією той простір, де ви перебуваєте, і тих, з ким працюєте й кого навчаєте! А найголовніше – будьте й надалі провідниками незламності й нескореності нашої соборної України!

З глибокою повагою і вдячністю до всіх –
голова журі конкурсу ***Сергій Омельчук***

Підсумки конкурсу підбито в гостинному Львові під розкішні сонячні промені травневої днини напередодні відзначення Дня науки в Україні, і відразу соціальні мережі почали рясніти світлинами й неймовірно теплими дописами-рефлексіями як конкурсанток, так і членів журі. Ось деякі з них:

Катерина Молодик, *членкиня журі конкурсу*: «Я в захопленні кожною фіналісткою. У наші дні знаходити сили на щось ще, окрім бази, часто буває складно. А кожна з них не просто їх знайшла, а ще й запалює інших. За кілька днів ми дізнаємось ім'я переможниці. Обиратиму серцем. Ловитиму світло, бо вчителі – це ті, хто осяює шлях іншим. Хто вміє світити не тільки для себе, той і переможе. Бо ми – маяки в темряві».

***Ганна Токмань**, членкиня журі конкурсу*: «...Дивіться, які ми вперті, Дивіться, як сміємося прямо в обличчя смерті», – пише поет-фронтовик Павло Вишебаба. На тому й стоїмо, рису ментальності – москалям не випалити! Наші воїни боронять Україну – попри все (а це «все» страшенно важке, несправедливе, у масштабах світу!). І ми вперто стоятимемо. Наша усмішка в обличчя смерті – це невтомна праця. Не можу не захоплюватися оспіваною поетом упертістю й талановитістю вчителів з усіх областей України. Дякую вам, дорогі учасниці конкурсу, рада зустрічі, ви – 25 залюблених в українську культуру світлих душ, сердець, відданих дітям. Есеї, аналіз позапрограмових, незнайомих віршів у діалозі з уперше побаченими здобувачками освіти – усе виконано творчо, сміливо й натхненно, в умовах тривог, укриттів, раптового зникнення світла, інтернету. Національна освіта в надійних руках!»

***Тетяна Ксьондзик**, переможниця конкурсу*: «Що ж, варто бути відвертою. Надто швидко промайнули п'ять днів у Львові. П'ять чудових днів, коли я знайшла нових друзів, соратників і наставників, відчула себе частиною діамантової дванадцятки, пережила емоційне потрясіння. П'ять днів, яким передували довгі місяці роботи, аналізу, пошуку, пізнання, розчарування й піднесення, становлення мене як педагога. Я виборола почесне звання «Учитель року – 2024» у номінації «Українська мова та література». Дякую своїй сім'ї за терпіння, любов і тепло. Дякую колегам та адміністрації рідної школи за настанови і підтримку, усім тим, хто був поруч, вірив і чекав. Обіцяю, що зроблю все, щоб бути гідною нагороди, не розчарую, не підведу».

Зоряна Косташ, *фіналістка конкурсу*: «Люблю післясмак... «Учитель року»... Такий багатогранний конкурс. Виснажував, але водночас давав силу, упорядковував думки, але й плутав їх хаотично, купав у розкоші спілкування, проте інколи хотілося просто помовчати. «Учитель року» генерував світло й тепло, продукував чітке розуміння того, ЩО важливе, ХТО важливий. А сонячні люди-однодумці захоплювали суперсилою. Повірте, у вчителів України вона є! Пакуючи речі, вкладала у валізу безцінний досвід, нові можливості, спогади, що закарбовуються глибоко. Півонії, вручені учнями о пів на 12, пахнуть краще, ніж інші квіти. Книги, подаровані від щирого серця, одразу хочеться читати. Далі буде...»

Ольга Кецмур, *заступниця голови журі конкурсу*: «Конкурс «Учитель року» передбачає «пошуки» найкращого вчителя, найфаховішого, наймайстернішого, словом, ІДЕАЛЬНОГО! Здавалося б, що це неможливо, але ми його знайшли! Цей ідеальний учитель – усі наші 12 фіналісток, котрі об'єдналися заради справи, яку люблять, яка важлива, якою вони світяться. Тож, попри формат конкурсу, у нас 12 переможниць! Бажаю, аби до цієї когорти доєдналися також ті, котрі, на жаль, не потрапили цього разу до Львова. Гадаю, наші фіналістки демонструють єдність, яка зараз найважливіша, яка дуже потрібна Україні, яка таки принесе бажану ПЕРЕМОГУ Україні. Єднаймося, довіряймо одне одному, працюймо в синергії, бережімо й підтримуймо!»

Любов Уманська, *фіналістка конкурсу*: «Із Усеукраїнського конкурсу «Учитель року — 2024» я привезла найцінніше — ДРУЗІВ, ДОСВІД і нові МОЖЛИВОСТІ».

Ольга Морокова, *лауреатка конкурсу*: «Словами не передати всіх емоцій, задоволення та внутрішніх метеликів, але ця подія залишила неймовірний слід у моєму серці. Дякую кожному за фантастичний конкурс «Учитель року – 2024», незабутню пригоду мого освітнього життя. Дякую ЗСУ за можливість!»

Ірина Романюк, *фіналістка конкурсу*: «Життя пропонує нам безліч можливостей для особистого і професійного зростання. Щаслива, що скористалася таким шансом. Фінал конкурсу «Учитель року – 2024» – це безцінний досвід, нові знайомства і перспективи, неймовірні емоції та щасливі миті в колі однодумців. Безмежно вдячна людям, які надихали!»

Лілія Король, *фіналістка конкурсу*: «Надзвичайно приємно й відповідально бути у фіналі конкурсу «Учитель року». Щиро радію, що зустріла тут багато однодумців, які випромінюють світло й невичерпну енергію. Переконана, що той потужний струмінь синергії, що об'єднав нас усіх у Львові, стане магічним поштовхом для кожного з нас!!!»

СТРУКТУРА ДРУГОГО ТУРУ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО КОНКУРСУ «УЧИТЕЛЬ РОКУ – 2024» В НОМІНАЦІЇ «УКРАЇНСЬКА МОВА ТА ЛІТЕРАТУРА»

Відбірковий етап (***дистанційна форма***)	
1.	Випробування **«Написання есею»**
2.	Випробування **«Тестування»**
3.	Випробування **«Аналіз поетичного твору»**
Фінальний етап (***очна форма***)	
4.	Випробування **«Майстерка»**
5.	Випробування **«Урок»**

Загальний бал за кожне випробування, окрім «Тестування», розраховано як середнє значення всіх оцінок членів журі за винятком однієї мінімальної та однієї максимальної оцінок.

Рейтинг учасників відбіркового етапу другого туру конкурсу встановлено за сумою балів трьох випробувань: «Написання есею», «Тестування», «Аналіз поетичного твору». У разі однакової кількості балів на відбірковому етапі конкурсу перевага віддається тому конкурсантові, який має найвищий бал з випробування «Аналіз поетичного твору».

За результатами відбіркового етапу 12 із 25 конкурсантів продовжують фахове змагання у фінальному етапі конкурсу.

Рейтинг учасників фінального етапу другого туру конкурсу журі встановлює за сумою балів усіх п'яти випробувань: «Аналіз поетичного твору», «Майстерка», «Написання есею», «Тестування» та «Урок».

За результатами фінального етапу журі визначає переможця і двох лауреатів конкурсу.

ВИПРОБУВАННЯ «НАПИСАННЯ ЕСЕЮ»

Загальна характеристика випробування

Мета: виявити вміння конкурсантів осмислювати / переосмислювати запропоновану проблему, творчо виражати індивідуальний погляд на неї.

Обсяг есею – до 3-х сторінок рукописного тексту.

Тривалість виконання – до 2 годин.

Для оцінювання роботи шифрують.

Тему есею, однакову для всіх конкурсантів, визначають жеребкуванням з-поміж запропонованих 10 тем:

1. «Мета літератури зовсім не у створенні округлих фраз або симпатичних персонажів, і навіть не в тому, щоб придумати захопливий сюжет. Мета літератури полягає в тому, щоб розвивати в людей зухвалу уяву!» – стверджує Бернар Вербер у книзі «Танатонавти». *У чому місія вчителя, який навчає сучасних дітей? Що йому допомагає або заважає йти обраним шляхом, щоб здійснювати свою місію?*

2. «Плагіат – це наче позбавити себе голосу», – констатує Ольга Брюховецька. *Як Ви вважаєте, наскільки вкорінена практика академічної недоброчесності серед учительства і наскільки важливо змінювати цю ситуацію. Якими способами можна це робити?*

3. Як ви розумієте вислів Нельсона Мандели: «Освіта – це наймогутніша зброя, за допомогою якої можна змінити світи»? *Які шляхи ви можете запропонувати для позитивних змін у царині освіти?*

4. «Освічені люди тому й освічені, що вони читають. Передусім – художню літературу», – каже

англійський письменник Ніл Ґейман. *Чи може сьогодні читання художньої літератури стати для українського суспільства вакциною від інтелектуальної деградації?*

5. Американський учений-педагог Дуг Лемов зазначає: «Ми – те, ЩО ми читали і ЯК ми це робили». *Спостерігаючи за читацькими вподобаннями сучасної молоді, спрогнозуйте, яким буде українське суспільство за 20 років.*

6. Відомий дослідник освітніх систем Майкл Фуллан у своїй книзі «Сили змін» стверджує, що основна проблема державної системи освіти не в опорі змінам, а в надто великій кількості інновацій. *Чи погоджуєтеся ви із цією думкою? Спростуйте або підтвердіть її.*

7. Відомий дослідник освітніх систем Майкл Фуллан у своїй книзі «Сили змін» стверджує, що успішні школи не мають менше проблем, вони просто вміють давати їм раду. *З якими викликами, на вашу думку, зіштовхується сучасний український учитель та які конкретні шляхи розв'язання цих проблем ви можете запропонувати?*

8. Відомий дослідник освітніх систем Майкл Фуллан у своїй книзі «Сили змін» стверджує, що учні вивчають те, що їм потрібно, а не те, що хтось уважає потрібним. *Чи можна подолати цю освітню проблему: як мотивувати дітей до навчання?*

9. Ніхто з нас не є фахівцем з питань майбутнього, але ми повинні його досліджувати, оскільки нам у ньому жити. «Адже в кого нема власного проєкту майбутнього – той лише ресурс для тих, у кого проєкт майбутнього є» (Валерій Пекар). *Чи маєте Ви власний проєкт майбутнього (особистий, корпоративний, національний тощо) у шкільному навчанні учнівства: які тренди будуть властиві освіті майбутнього та з*

якими викликами або ризиками ми ймовірно зіштовхнемося?

10. Штучний інтелект у сучасній освіті: ефективний помічник учителя й учня чи ворог академічної доброчесності?

Критерії оцінювання

Оцінювання: розуміння проблеми; яскравість, оригінальність есею; формулювання власної позиції, переконливість; багатство слововживання, метафоричність та образність мовлення; грамотність.

Максимальна оцінка – 30 балів (таблиця 1).

Таблиця 1

Критерії й показники оцінювання випробування «Написання есею»

№	*Критерії оцінювання*	*Макс. бал*	*Показники*
1.	Зміст		
1.1.	Яскравий, оригінальний за думкою та оформленням есей	2	0 – низький рівень 1 – середній рівень 2 – високий рівень
1.2.	Розуміння автором проблеми	2	0 – низький рівень 1 – середній рівень 2 – високий рівень
1.3.	Наявність авторського голосу, особистісне трактування проблеми, формулювання власної позиції	2	0 – низький рівень 1 – середній рівень 2 – високий рівень
1.4.	Комунікативна мета: контакт з адресатом, діалогічність, активізація думок і почуттів у читача	2	0 – низький рівень 1 – середній рівень 2 – високий рівень
1.5.	Наявність аналізу різних поглядів на проблему	2	0 – низький рівень 1 – середній рівень 2 – високий рівень

1.6.	Доречність доказів і переконливість	2	0 – низький рівень 1 – середній рівень 2 – високий рівень
1.7.	Наявність загальнонаціональних, загальнокультурних контекстів	2	0 – низький рівень 1 – середній рівень 2 – високий рівень
1.8.	Пограничність, інтегративність, синтетичність викладу (поєднання художньої образності з науковими міркуваннями, публіцистичними екскурсами, філософськими узагальненнями тощо)	2	0 – низький рівень 1 – середній рівень 2 – високий рівень
1.9.	Емоційність, експресивність тексту	2	0 – низький рівень 1 – середній рівень 2 – високий рівень
1.10.	Багатство слововживання, метафорійність та образність мовлення (поєднання свіжих метафор, нових поетичних образів зі сталими алегоричними і притчевими образами, символами тощо)	2	0 – низький рівень 1 – середній рівень 2 – високий рівень
1.11.	Свідома настанова на розмовну інтонацію і зрозумілу широкому загалу лексику	2	0 – низький рівень 1 – середній рівень 2 – високий рівень
2.	Мовне оформлення		
2.1.	Орфографічна й пунктуаційна грамотність	4	0–1 помилка – 4 2–6 помилок – 3 7–11 помилок – 2 12–16 помилок – 1 17 і більше – 0
2.2.	Лексична, граматична і стильова вправність	4	0–1 помилка – 4 2–4 помилок – 3 5–7 помилок – 2 8–10 помилок – 1 11 і більше – 0

Результати оцінювання

Конкурсантки мали на меті створити текст довільної композиції з власним поглядом на проблему, застосувавши елементи як художнього, так і публіцистичного або науково-популярного стилів з теми «Освічені люди тому й освічені, що вони читають. Передусім – художню літературу», – каже англійський письменник Ніл Ґейман. Чи може сьогодні читання художньої літератури стати для українського суспільства вакциною від інтелектуальної деградації?»

За результатами перевірки із максимальних 30 балів журі оцінило есеї конкурсанток в діапазоні від найменшого балу – 15,429 до найвищого – 27,286 (рис. 1). Середня оцінка за це випробування становить 20,903 б.

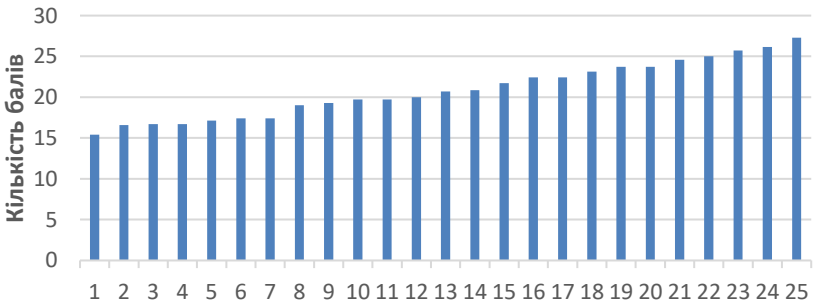

Рис. 1. Кількість балів, отриманих кожною конкурсанткою за есей

У всіх роботах тему висвітлено, вимоги до есею як жанру дотримано, проте рівень змістового й мовного оформлення тексту певною мірою відрізнявся.

У змістовому оформленні можна виокремити есеї, у яких висвітлено:

1) освітянську проблематику, учительську фахову позицію;

2) загальнолюдський погляд на цивілізаційну проблему;

3) національний, український погляд на необхідність читання, зокрема на значення книги в час війни;

3) особистісні враження, спогади, роздуми про роль художньої літератури у власному житті.

До того ж значна частина есеїв є дискусійними роботами, тексти яких вирізнялись оригінальною художньою формою, образністю тощо. Більшість есеїв є виразно інтегративними роботами: філософськими, психологічними, історичними, історико-літературними.

Відзначимо художні знахідки есеїсток:

- ✓ оповідь від імені книги як авторки;
- ✓ з образом кав'ярні на краю світу;
- ✓ із художнім простором театру;
- ✓ драматизовані тексти як діалоги;
- ✓ чітка логічна форма зі стрункою системою доказів висунутої тези;
- ✓ наболілий учительський монолог;
- ✓ широке цитування художніх творів з узагальненням;
- ✓ фактуальність – долі письменників – від минулого до сучасного;
- ✓ образи загиблих українських митців;
- ✓ публіцистичне обговорення проблеми вивчення літератури московитів, інформатизації суспільства тощо.

Згадано твори українських і зарубіжних письменників, спектаклі, кінофільми, також конкурсантки цитували науковців, видатних осіб.

У всіх був наявний власний голос і докази сформульованої думки. Водночас журі рекомендувало конкурсанткам сміливіше, виразніше формувати художню домінанту свого тексту, звертатися до читача, провокувати його на дискусію, демонструвати власну широку ерудицію – знання української і зарубіжної літератур, інших видів мистецтв, а головне – пам'ятати, що ми всі на війні, тож сміливо давати історичний контекст, окреслювати наше вчительське місце в боротьбі за соборність і суверенність України.

Мовне оформлення есеїв демонструє досить високий рівень дотримання орфографічних, пунктуаційних, лексичних, граматичних і стильових норм. Відповідно до критеріїв оцінювання за мовне оформлення можна було отримати максимально 8 балів, зокрема: за орфографічну й пунктуаційну грамотність – 4 б. та за лексичну, граматичну і стильову вправність – 4 б. За першою позицією конкурсантки переважно отримали 3 або 4 бали. Проте за другою позицією результати коливаються від 0 до 4 балів.

Упадає в око недотримання граматичних норм, зокрема: недоречне використання зворотних дієслів на *-ся*, що порушують граматичний лад української мови, який має бути активним; використання парцельованих конструкцій – підрядних частин причини зі сполучниками *адже*, *бо*, пояснювальних частин зі сполучником *тобто*; порушення норм прийменникового керування (*щеплення* ***проти*** *деградації, підступність росіян* ***до*** *українців* та ін.);

помилкове вживання спільного додатка біля дієслів, що потребують різних відмінкових словоформ (***ним*** *захоплюватимуться й розгадуватимуть ще багато-багато поколінь* – треба: ***ним*** *захоплюватимуться і* ***його*** *розгадуватимуть ще багато-багато поколінь*); ненормативне вживання активних дієприкметників теперішнього часу (*чаруючий, захоплюючий* та ін.).

У роботах зафіксовано такі лексичні анормативи: тавтологія (повтор слова, спільнокореневих слів в одному або в сусідніх реченнях); плеоназми (надлишкові словосполучення, один із компонентів яких дублює семантичне наповнення іншого слова: *переважна більшість*); уживання слів у невластивому значенні, спричинене сплутуванням семантики паронімів (*змістовний / змістовий*, *поверхневий / поверховий*, *питання / запитання*, *завдання / задачі*); семантична модифікація лексем – уживання слів у не властивому їм значенні, зумовлене активізацією спільних із російською мовою компонентів синонімного ряду; неможливістю деяких синонімів взаємозамінюватися, нейтралізувати семантичні відтінки; контамінацією [*у першу чергу* (*передусім, передовсім, насамперед*), *свого роду* (*своєрідний*), *дозволяє* при підметі-неістоті (*дає змогу*), *приналежність* (*належність*), *прийняття рішень* (*ухвалення*), *представляє собою* (*являє собою* або *представляє*), *виглядатиме* (*матиме вигляд*) та ін.]. Спорадично наявні порушення закону милозвучності – недотримання правил чергування *у // в*, *і // й*, *з // зі // із*, *ся // сь*.

ВИПРОБУВАННЯ «ТЕСТУВАННЯ»

Загальна характеристика випробування

Мета: визначити рівень професійної компетентності конкурсантів.

Формат: комп'ютерне тестування одночасно для всіх конкурсантів.

Випробування містить тестові завдання двох форм:

1) *завдання з вибором однієї правильної відповіді* (тестові завдання 1–8, 11–19, 21–29, 31–49);

2) *завдання на увідповіднення* (тестові завдання 9–10, 20,30).

Тривалість виконання – до 45 хвилин.

Максимальна оцінка – 30 балів.

Зміст випробування передбачав виконання 49 тестових завдань, спрямованих на:

- визначення теоретичних знань із предметів мовно-літературної освітньої галузі (українська мова, українська література);
- перевірку фахових знань із методик навчання предметів мовно-літературної освітньої галузі;
- розуміння особливостей організації освітнього процесу й управління ним (таблиця 2).

Таблиця 2

Кількісний розподіл тестових завдань

Тематичні блоки		***К-ть завдань***	***Макс. к-ть балів***
Теоретичні знання з предметів мовно-літературної освітньої галузі	Українська мова	15	10
	Українська література	15	10,5
Методики навчання предметів мовно-літературної освітньої галузі		15	7
Організація освітнього процесу й управління ним		4	2,5
Усього		**49**	**30**

Пропонуємо тестові завдання, що конкурсантки виконували в межах випробування «Тестування» у 2024 році.

Українська мова

1. Прочитайте речення (*цифра позначає наступне слово*)

Інформаційний (1)бюлетень, (2)котрий (3)висів у холі школи, був (4)зручним (5)текстовим (6)каталогом (7)чотирнадцятьох (8)корисних (9)вимог, необхідних для дотримання під час (10)навчання.

НЕПРАВИЛЬНО підкреслено літери на позначення наголошених голосних в усіх словах, позначених цифрами

А 1, 4, 6, 10
Б 2, 3, 5, 6
В 1, 2, 7, 9
Г 3, 5, 8, 9

2. Орфографічну помилку в написанні чоловічого імені по батькові допущено в слові рядка

А Юрійович, Данилович, Русланович

Б Тимурович, Михайлович, Ігорович

В Євгенович, Сергійович, Артурович

Г Валерійович, Пилипович, Гнатович

Д Богданович, Назарович, Васильович

3. Правил уживання великої букви й лапок НЕ ДОТРИМАНО в реченні

А У соціальній мережі «Інстаграм» з'явиться нова функція.

Б У твіттері зареєстровано майже 90 відсотків світових лідерів.

В Безкоштовний месенджер «Вайбер» є найпопулярнішим в Україні.

Г Зареєстрованих користувачів «фейсбуку» невпинно збільшується.

4. Орфографічну помилку допущено в написанні іменника в словосполученні

А цікавий проєкт

Б театральне фойє

В рекламний флаєр

Г музичний плеєр

5. Разом потрібно писати всі складні слова рядка

А кібер/безпека, бізнес/школа, піар/кампанія

Б бліц/опитування, пін/код, преміум/клас

В міні/урок, інтернет/конференція, веб/сторінка

Г прес/служба, топ/викладач, смарт/навчання

6. Якщо поставити іменники *відповідь*, *доповідь*, *подорож* у формі орудного відмінка однини, то логічним продовженням цих слів буде іменник

А біль
Б ступінь
В стиль
Г паралель
Д продаж

7. Прочитайте текст (*цифра позначає наступне слово*).

Поради психолога: у день ЗНО

*Будь сконцентрованим. **(1)**Не/звертай уваги на поведінку оточення. Дій швидко, а **(2)**не/повільно, але й **(3)**не/поспішай занадто. Спочатку берись за ті завдання, у правильності відповідей на які ти **(4)**не/сумніваєшся. Пропускай важкі й **(5)**не/зрозумілі завдання, щоб згодом до них повернутися. Якщо попереднє завдання тобою **(6)**не/виконане, **(7)**не/нервуй і занадто **(8)**не/переймайся. **(9)**Не/хай наступне завдання дасть шанс набрати додаткові бали. **(10)**Не/зчуєшся, як усе буде виконано.*

Частку ***не*** треба писати разом з усіма словами, позначеними цифрами в рядку

А 1, 3, 8
Б 2, 4, 7
В 4, 6, 9
Г 5, 9, 10

8. Антонімними до *інноваційний підхід* є всі словосполучення, ОКРІМ

А традиційний підхід
Б стереотипний підхід
В прогресивний підхід
Г стандартний підхід

9. Увідповідніть слова-синоніми

1 самодостатній	**А** оригінальний
2 самобутній	**Б** діяльний
3 креативний	**В** самовідданий
4 енергійний	**Г** самостійний
	Д творчий

10. Відновіть первинний зміст речень, замінивши позначені цифрами пропуски фразеологізмами.

Якщо цьогоріч будеш (1)_____, то про високий бал зовнішнього незалежного оцінювання не мрій. Щоб (2)_____ у травні, берись за роботу вже зараз. Слід (3)_____, учити, повторювати, і (4)_____.

А закрутити гайки
Б викинути із голови
В пасти задніх
Г не давати собі спуску
Д не чухати потилицю

11. Прочитайте речення.

_____ путь _____ від Києва на Богуслав і далі в _____ край.

Граматично правильним є варіант послідовного заповнення пропусків

А широка, стелиться, шевченківський
Б широкий, стелиться, Шевченковий
В широка, стелеться, шевченковий
Г широкий, стелиться, шевченківський
Д широка, стелеться, шевченковий

Прочитайте текст (*цифра позначає наступне речення*).

(1) *Першим українським книгам майже тисяча років!* ***(2)*** *До сьогодні їх дійшло небагато, зокрема «Повість минулих літ», «Слово про Ігорів похід», «Слово про закон і благодать».* ***(3)*** *Давню історію нашого краю ми знаємо передусім завдяки «Повісті минулих літ», написаній літописцем Нестором.* ***(4)*** *Нестор-літописець жив у другій половині XI – на початку XII сторіччя.* ***(5)*** *Він був ченцем Києво-Печерської лаври, присвятивши своє життя релігійній справі.* ***(6)*** *Але прославився монах передусім, як автор найдавнішого літописного зібрання «Повість минулих літ».* ***(7)*** *Адже написаних майже тисячу років тому пам'яток дуже мало.*

12. Відокремленим додатком ускладнено речення

А 2
Б 3
В 4
Г 5

13. Невідокремлене означення, виражене дієприкметниковим зворотом, наявне в реченні

А 1
Б 4
В 6
Г 7

14. Пунктуаційну помилку допущено в реченні

А 2
Б 3
В 5
Г 6

15. Прочитайте текст (*цифра позначає місце можливого вживання коми*).

*Ти ідеш... Іди собі щаслива **(1)***

*Мрій **(2)** і смійся **(3)** думай **(4)** і мовчи **(5)***

Усміхайся вітрові грайливо...

Кому потрібно ставити між однорідними членами на місці цифр, позначених у рядку

А 1, 2, 3
Б 1, 3, 5
В 3, 4, 5
Г 2, 3, 5
Д 1, 3, 4

Українська література

16. Твір Григора Тютюнника «Три зозулі з поклоном» належить до того самого жанру, що й твір, у якому

А вождь сорок років водить народ пустелею

Б людина бичує святу тишу землі скреготом фабрик, громом коліс

В головний герой дізнається правду про батька від діда Уласа

Г чоловіка через зміну прізвища звільняють з роботи

Д дід двадцять років був у неволі на галерах

17. *«Лучче ж бо потятим бути, аніж полоненим бути»,* – уважає князь – герой поеми «Слово про похід Ігорів», який

А промовив «золоте слово»

Б був чоловіком Глібівни

В мріяв шоломом Дон зачерпнути

Г мав прізвисько Буй-тур

Д по батькові звався Ігорьовичем

18. *«Зиркнув, мигнув, махнув рукою*
Над Тибром, чудною рікою,
Всі врозтич кораблі пішли;
Як гуси, в воду поринали,
Із кораблів – сирени стали
І разні пісні підняли», –

так І. Котляревський описує в поемі «Енеїда» діяння того, хто бере хабаря від Юнони

А бере хабаря від Юнони

Б під тиском дружини дає згоду на війну

В відправляє Енея до Риму, щоб той збудував нове царство

Г є перевізником у пеклі

Д нагадує Енеєві про його призначення

19. Слова *«Я готова віддати руку першому-ліпшому заможному чоловікові, щоб тим ширше віддатися штуці»* говорить героїня твору, лейтмотивом якого є

А заклик до примирення між усіма людьми

Б возвеличення людини, яка понад усе цінує музику

В показ ролі митця в розвитку суспільства

Г уславлення краси людських взаємин, пориву до щастя, незбагненної сили великого кохання

Д піднесення самодостатності жінки-інтелектуалки

20. Увідповідніть художні образи із жанром твору.

Художні образи	*Жанр твору*
1 ясний сад, лампади, рожевий дим	**А** романс
2 море, зорі, струни золоті	**Б** сонет
3 зорі, верби, ночі	**В** ліричний вірш
4 думи, блакить, весна	**Г** ода
	Д ліричний вірш (колискова)

21. Більшість поетичних збірок були футуристичними в українського митця

А Микола Зеров
Б Павло Тичина
В Михайль Семенко
Г Іван Дніпровський
Д Емма Андієвська

22. Поняття «вісниківська квадрига» в науковий обіг увів

А Євген Маланюк
Б Юрій Липа
В Юрій Клен
Г Олег Ольжич
Д Микола Зеров

23. Першу частину роману «Вальдшнепи» Миколи Хвильового надруковано 1927 року в журналі

А «Вапліте»
Б «Гарт»
В «Молодняк»
Г «Музагет»
Д «Плуг»

24. Псевдонімом Кантемирянин свої перші твори підписував

А Богдан-Ігор Антонич
Б Юрій Липа
В Євген Плужник
Г Володимир Свідзинський
Д Осип Турянський

25. Термін ***новоромантизм*** на позначення стильової течії модернізму, що виникла в українській літературі на початку XX ст., уведено

А Ольгою Кобилянською
Б Лесею Українкою
В Миколою Вороним
Г Євгеном Маланюком
Д Юрієм Кленом

26. Іронічне ставлення до попереднього естетичного досвіду властиве напряму

А модернізму
Б неоромантизму
В імпресіонізму
Г експресіонізму
Д постмодернізму

27. Адресована підліткам і захопливо розповідає про дитинство і юність Лесі Українки повість

А «Лесина пісня» Євгена Білоусова
Б «Леся Українка – дітям» Дарії Іваницької
В «Леся. Мандрівний клубочок» Наталки Малетич
Г «Леся Українка» Тетяни Панасенко
Д «Книга Апокриф. Вибране. Чотири розмови про Лесю Українку»

28. У виділеному фрагменті вірша Миколи Вороного

Три роки вже тому твій образ чарівливий,
І усміх лагідний, і голос твій, і жест
В душі я записав, зворушений, щасливий...

використано риторичну фігуру

А повтор
Б парцеляцію
В асиндетон
Г градацію
Д полісиндетон

29. У вірші Олександра Олеся, зверненому до рідного народу, використано римування

Мовчиш? Заснув? Ганебно спи...
Ні, певно, ти поліг в курганах,
Бо ти не зміг би буть в кайданах,
Як ці невольники-раби...

А кільцеве
Б парне
В перехресне
Г тернарне
Д монориму

30. Увідповідніть жанр твору із місцем зображених у ньому подій

Місце подій	*Жанр твору*
1 Близький Схід	**А** пригодницький роман
2 Полтава	**Б** філософська поема
3 Карпати	**В** історична пісня
4 Савур-могила	**Г** історична повість
	Д роман у віршах

Методики навчання предметів мовно-літературної освітньої галузі

31. *Здатність висловлювати послідовні, несуперечливі, обґрунтовані міркування у вигляді суджень і висновків, що є виявом власного ставлення до подій, явищ і процесів* належить до такого наскрізного вміння, як

А читати з розумінням
Б висловлювати власну думку в усній і письмовій формі
В критично і системно мислити
Г логічно обґрунтовувати позицію
Д розв'язувати проблеми

32. У реченні *Протягом квітня місяця вчителі предметів мовно-літературної освітньої галузі візьмуть участь у Школі фахової майстерності, присвяченої особистісно орієнтованим технологіям у навчанні* допущено помилки

А орфографічну і стильову
Б лексичну і пунктуаційну
В орфографічну і граматичну
Г граматичну і стильову
Д лексичну і граматичну

33. НЕ є формою проведення (видом) уроку

А урок повторення
Б урок-дослідження
В дистанційний урок
Г урок-захист проєктів
Д урок-пошук

34. Відповідно до норм Українського правопису 2019 року правильно сформульовано назву орфограми в рядку

А Подвоєння та подовження приголосних
Б Подвоєння букв
В Подвоєння звуків
Г Подовження приголосних звуків
Д Подовження та подвоєння звуків

35. Проблемне питання сформульовано в рядку

А Які іменники не належать до жодної з відмін?
Б Порівняйте іменники і прикметники. Що в них спільного і відмінного?
В Яку роль виконують у мовленні займенники?
Г Чи можна утворити ступінь порівняння від прикметників *вишневий, жовтуватий*?
Д Чому іменники *курча* й *курчатко* належать до різних відмін?

36. Завдання, в умові яких містяться дієслова *замініть, погрупуйте, порівняйте, проаналізуйте, трансформуйте*, спрямовано на

А перевірку теоретичних знань
Б розуміння навчального матеріалу
В застовування здобутих знань
Г аналізування навчального матеріалу
Д синтезування навчального матеріалу

37. Логічну помилку допущено у формулюванні завдання

А Порівняйте й зіставте два тексти.
Б Назвіть спільні та відмінні ознаки прислів'їв і приказок.
В Згрупуйте прислів'я і приказки за тематичними групами.
Г Зісканйте QR-код і прослухайте уважно текст.
Д Поясніть, як ви розумієте назву легенди «Сила рідної землі».

38. Проаналізуйте завдання з мови:

Згрупуйте дієслівні форми за морфологічними ознаками: а) власне дієслова (особові й родові форми); б) неозначена форма дієслова; в) дієприкметники; г) дієприслівники. Обґрунтуйте свій вибір.

Брести, розкладаю, розмістив, засипавши, виключений, хлинути, зупинився, зупинившись, одержаний, застеливши, талий, хвилюючий, рости, агітувати, зеленіючий, лечу, зимуючи, гримнути, згорівши, брати, беру.

Це завдання належить до

А дослідження-моделювання
Б дослідження-порівняння
В дослідження-класифікації
Г дослідження-розпізнавання
Д дослідження-узагальнення

39. НЕ є пріоритетом у навчанні інтегрованого мовно-літературного курсу

А інтеграція різних видів мовленнєвої діяльності

Б закладення основ дослідницької діяльності в роботі з мовними та літературними явищами

В прагматична спрямованість видів навчальної діяльності і пропонованого змісту

Г формування фундаментальних знань з предметів мовно-літературної освітньої галузі

Д задоволення потреб школярів у взаємодії зі словом і за допомогою слова з іншими для досягнення особистісних та спільних цілей

40. Порушення норм позиційних чергувань (*у//в, і//й, ся//сь* і под.) в сучасній лінгвометодиці є помилкою

А орфографічною

Б граматичною

В стилістичною

Г стильовою

41. Особливості літературного напряму *імпресіонізм* Ви висвітлите на матеріалі твору

А М. Вороний «Блакитна панна»

Б Олександр Олесь «Княжа Україна»

В Леся Українка «Лісова пісня»

Г М. Коцюбинський «Intermezzo»

42. Продуктивне навчання української літератури ґрунтується на принципі

А радості й ненапруженості

Б самостійного відкриття істини

В занурення в наукову галузь

Г створення суспільно значущого результату

43. Якщо здобувачі освіти аналізують текст через дослідження сюжету та позасюжетних елементів, то це аналіз

А цілісний
Б композиційний
В пообразний
Г проблемно-тематичний

44. Зіставлення з шедевром українського кіномистецтва доцільно провести під час вивчення твору

А Панаса Мирного «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»
Б М. Коцюбинського «Тіні забутих предків»
В М. Куліша «Мина Мазайло»
Г В. Підмогильного «Місто»

Організація освітнього процесу й управління освітнім процесом

45. Згідно з Професійним стандартом за професією «Вчитель закладу загальної середньої освіти» *здатність визначати та враховувати в освітньому процесі вікові та інші індивідуальні особливості учнів, здатність формувати мотивацію учнів та організовувати їхню пізнавальну діяльність, здатність формувати спільноту учнів, у якій кожен відчуває себе її частиною* передбачає професійна компетентність (за трудовою дією або групою трудових дій)

А емоційно-етична
Б педагогічного партнерства
В психологічна
Г інклюзивна
Д організаційна

46. Проаналізуйте інформацію із Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти й визначте правильний варіант заповнення пропуску.

«В умовах воєнного стану, надзвичайної ситуації іншого характеру безперервна тривалість навчальних занять для учнів 7-9 класів під час дистанційного навчання в синхронному форматі не має перевищувати для учнів _____».

А 2-х навчальних занять по 30 хвилин або 3-х - по 20 хвилин

Б 2-х навчальних занять по 45 хвилин або 3-х - по 30 хвилин, або 4-х - по 20 хвилин

В 2-х навчальних занять по 45 хвилин або 3-х - по 40 хвилин, або 4-х - по 30 хвилин, або 5 - по 25 хвилин

Г 2-х навчальних занять по 45 хвилин або 3-х - по 35 хвилин, або 4-х - по 25 хвилин

Д 3-х навчальних занять по 45 хвилин або 4-х - по 35 хвилин, або 5-х - по 30 хвилин, або 6 - по 25 хвилин

47. Які переваги мають індивідуальні завдання у формувальному оцінюванні учнівства за стандартами НУШ?

А прискорення процесу оцінювання кожного учня

Б здатність ураховувати індивідуальність кожного учня

В забезпечення однакового рівня складності для всіх учнів

Г використання стандартизованих завдань для всіх учнів

Д забезпечення максимальної конкуренції між учнями

48. Орієнтовну послідовність досягнення очікуваних результатів навчання учнів, зміст навчального предмета / інтегрованого курсу та види навчальної діяльності учнів визначено в

А Державному стандарті базової середньої освіти
Б типовій освітній програмі для 5-9 класів
В модельній навчальній програмі
Г календарно-тематичному плануванні

49. Проаналізуйте інформацію:

Учитель організовує навчання української мови й літератури на принципах недискримінації, ураховує багатоманітність особистості дитини, ефективно залучає та включає до освітнього процесу всіх його учасників.

Про яке навчання йдеться?

А сімейне
Б диференційоване
В інклюзивне
Г індивідуальне

Виконати ці тестові завдання можна в комп'ютерному форматі, перейшовши за QR-кодом

Критерії оцінювання

За виконання кожного завдання з вибором однієї правильної відповіді можна було отримати 0 або 0,5 бала, за виконання завдання на увідповіднення – від 0 до 4 балів (таблиця 3).

Таблиця 3

Кількість балів за правильне виконання тестових завдань

№ ТЗ	К-ть балів	№ ТЗ	К-ть балів	№ ТЗ	К-ть балів
1	0,5	18	0,5	35	0,5
2	0,5	19	0,5	36	0,5
3	0,5	20	0,5х4=4	37	0,5
4	0,5	21	0,5	38	0,5
5	0,5	22	0,5	39	0,5
6	0,5	23	0,5	40	0,5
7	0,5	24	0,5	41	0,5
8	0,5	25	0,5	42	0,5
9	0,375х4=3	26	0,5	43	0,5
10	0,5х4=4	27	0,5	44	0,5
11	0,5	28	0,5	45	0,5
12	0,5	29	0,5	46	0,5
13	0,5	30	0,5х4=4	47	0,5
14	0,5	31	0,5	48	0,5
15	0,5	32	0,5	49	0,5
16	0,5	33	0,5		
17	0,5	34	0,5		

Результати тестування

Усі конкурсантки пройшли комп'ютерне тестування одночасно протягом 45 хв і мали змогу відразу по завершенню випробування отримати результати виконання тестових завдань (рис. 2).

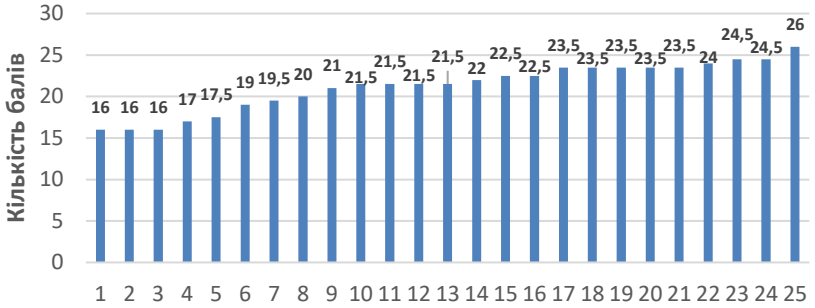

Рис. 2. Кількість балів, отриманих кожною конкурсанткою за тестування

Як видно з рис. 2, за підсумками тестування діапазон отриманих кількісних оцінок коливається від 16 до 26 балів. Максимальну кількість балів – 30 б. – не набрала жодна з конкурсанток. Середній результат за тестування становить 21,26 б.

Із 49 тестових завдань усі конкурсантки дали правильні відповіді лише на 6 завдань: 6, 7, 10 (перша логічна пара), 29, 41 і 47. Водночас найпроблемнішими виявилися тестові завдання 18, 20 (друга і четверта логічні пари), 30 (перша логічна пара), 33, 36, 39, на котрі від 72 до 88 відсотків конкурсанток дало неправильні відповіді (таблиця 4).

Таблиця 4

Статистика правильних / неправильних відповідей на тестові завдання

№ тестового завдання	Правильні відповіді		Неправильні відповіді	
	к-ть	%	к-ть	%
Українська мова				
1	23	*92*	2	*8*
2	23	*92*	2	*8*
3	24	*96*	1	*4*
4	23	*92*	2	*8*
5	13	*52*	12	*48*
6	25	*100*	-	-
7	25	*100*	-	-
8	19	*76*	6	*24*
9	22	*88*	3	*12*
	21	*84*	4	*16*
	22	88	3	12
	24	*96*	1	*4*
10	25	*100*	-	-
	24	*96*	1	*4*
	19	*76*	6	*24*
	20	*80*	5	*20*
11	17	*68*	8	*32*
12	24	*96*	1	*4*
13	23	*92*	2	*8*
14	23	*92*	2	*8*
15	24	*96*	1	*4*
Українська література				
16	22	*88*	3	*12*
17	20	*80*	5	*20*
18	5	*20*	20	*80*
19	19	*76*	6	*24*
20	21	*84*	4	*16*
	5	*20*	20	*80*
	20	*80*	5	*20*
	5	*20*	20	*80*

21	24	*96*	1	*4*
22	11	*44*	14	*56*
23	20	*80*	5	*20*
24	19	*76*	6	*24*
25	16	*64*	9	*36*
26	22	*88*	3	*12*
27	11	*44*	14	*56*
28	10	*40*	15	*60*
29	25	*100*	-	-
30	7	*28*	18	*72*
	21	*84*	4	*16*
	21	*84*	4	*16*
	23	*92*	2	*8*
Методики навчання предметів мовно-літературної освітньої галузі				
31	8	*32*	17	*68*
32	22	*88*	3	*12*
33	3	*12*	22	*88*
34	10	*40*	15	*60*
35	10	*40*	15	*60*
36	5	*20*	20	*80*
37	22	*88*	3	*22*
38	19	*76*	6	*24*
39	4	*16*	21	*84*
40	16	*64*	9	*36*
41	25	*100*	-	-
42	9	*36*	16	*64*
43	19	*76*	6	*24*
44	22	*88*	3	*22*
Організація освітнього процесу й управлінням освітнім процесом				
45	12	48	13	52
46	15	60	10	40
47	25	100	-	-
48	16	64	9	36
49	13	52	12	48

ВИПРОБУВАННЯ «АНАЛІЗ ПОЕТИЧНОГО ТВОРУ»

Загальна характеристика випробування

Мета: виявити вміння конкурсантів аналізувати поетичний твір у змодельованому навчальному середовищі.

Формат: проведення фрагмента навчального заняття.

Тривалість підготовки – до 1 години.

Тривалість виступу – до 20 хвилин, запитання журі – до 5 хвилин.

Поетичний твір визначають окремо для кожного конкурсанта жеребкуванням.

Для жеребкування було запропоновано 31 поезію:

Антонич Богдан-Ігор. «Теслів син»;

Вишебаба Павло. «Моє покоління»;

Вінграновський Микола. «Безневинним жовтавим гроном...»;

Вороний Микола. «Яка краса!..»;

Герасим'юк Василь. «Марю лиш вогневим блискавки списом»;

Жадан Сергій. «Голос із того боку ріки»;

Жадан Сергій. «Чекають вечора люди, схожі на равликів»;

Забужко Оксана. «Прип'ять. Натюрморт»;

Зеров Микола. «KAPNOS TES PARTRIDOS»;

Зеров Микола. «Самозначення»;

Іздрик Юрій. «Є час коли камінь наріжний – зброя»;

Іздрик Юрій. «ІНШИЙ»;

Ірванець Олександр. «З півночі онде орда прориває́ться...»;

Ірванець Олександр. «Переночуй мене, вишневий саде...»;

Костенко Ліна. «І я не я, і ти мені не ти...»;

Костенко Ліна. «Криши, ламай, трощи стереотипи!..»;

Лазуткін Дмитро. «У березні морозному чи в квітні...»;

Маланюк Євген. «І день, і ніч. І вічно сам...»;

Маланюк Євген. «Кожен день тут приходить пустельний і легкий...»;

Олександр Олесь. «Жита з волошками»;

Олександр Олесь. «Заходить сонце»;

Павличко Дмитро. «Або-або»;

Плужник Євген. «Коли надходить вересень злотавий...»;

Рильський Максим. «Епоху, де б душею відпочить...»;

Римарук Ігор. «Заплющилась на ліс великі очі страху...»;

Римарук Ігор. «Століття в зачарованому колі...»;

Семенко Михайль. «Витиск»;

Сосюра Володимир. «Магнолії лимонний дух...»;

Стус Василь. «Отак живу: як мавпа серед мавп...»;

Теліга Олена. «Відповідь»;

Тичина Павло. «Читаю душі ваші, наче книги, я...»

Критерії оцінювання

Оцінювання: здатність аналізувати (зокрема інтерпретувати) текст ліричного твору; володіння методиками взаємодії з учнями; формування ключових і предметних компетентностей здобувачів освіти, реалізація наскрізних змістових ліній; творчий підхід до аналізування тексту, візуалізації матеріалу, зв'язку з іншими видами мистецтв тощо.

Максимальна оцінка – 40 балів (таблиця 5).

Таблиця 5

Критерії й показники оцінювання випробування «Аналіз поетичного твору»

№	*Критерії оцінювання*	*Макс. бал*	*Показники*
1.	Підготовка аудиторії до сприйняття тексту. Емоційне налаштування здобувачів освіти	2	0 – низький рівень 1 – середній рівень 2 – високий рівень
2.	Художнє читання поезії вчителем, відтворення емоційної насиченості твору, уміння передавати зміст і настрій слухачам	3	0 – низький рівень 1 – середній рівень 2 – достатній рівень 3 – високий рівень
3.	Володіння методиками аналізу художнього тексту	3	0 – низький рівень 1 – середній рівень 2 – достатній рівень 3 – високий рівень
4.	Доцільність дібраних методів, прийомів, способів та засобів	3	0 – низький рівень 1 – середній рівень 2 – достатній рівень 3 – високий рівень

5.	Взаємодія з аудиторією, уміння долучити здобувачів освіти до активної співпраці	3	0 – низький рівень 1 – середній рівень 2 – достатній рівень 3 – високий рівень
6.	Використання прийомів візуалізації, зв'язків з іншими видами мистецтв	2	0 – низький рівень 1 – середній рівень 2 – високий рівень
7.	Творчий підхід до аналізу поетичного твору: наявність оригінальних знахідок методичного та інтерпретаційного характеру	3	0 – низький рівень 1 – середній рівень 2 – достатній рівень 3 – високий рівень
8.	Зорієнтованість аналізу твору на формування ключових і предметних компетентностей учнів, реалізацію наскрізних змістових ліній	3	0 – низький рівень 1 – середній рівень 2 – достатній рівень 3 – високий рівень
9.	Рівень розуміння твору		
	9.1. Генерика: літературний рід / вид; жанр та його різновиди; біографічні аспекти поезії (*історія написання, кому присвячено, належність до збірки/циклу тощо*) + історичний контекст (*для громадянської і політичної лірики*)	4	0 – не продемонстровано 1 – низький рівень 2 – середній рівень 3 – достатній рівень 4 – високий рівень
	9.2. Формозмістова єдність: композиція; мотив / мотиви; ідея; настрій і тональність (патос, сугестія)	3	0 – низький рівень 1 – середній рівень 2 – достатній рівень 3 – високий рівень

	9.3. Образна система вірша: ключові образи (ліричний герой, персонажі, пейзаж, образи-символи й абстрактні поняття тощо); можливі зв'язки з мітологією, фольклором, іншими літературними творами (інтертекстуальність, ремінісценції та/або алюзії), історичні алюзії	4	0 – не продемонстровано 1 – низький рівень 2 – середній рівень 3 – достатній рівень 4 – високий рівень
	9.4. Метрика та ритмомелодика: система віршування; метр і розмір (якщо є); строфічний чи нестрофічний вірш, вид строфи; семантика віршового ритму	2	0 – низький рівень 1 – середній рівень 2 – високий рівень
	9.5. Фоніка: римований чи білий вірш способи римування; види рим за місцем наголосу та якості співзвуччя; засоби звукопису (алітерація, асонанс, звуконаслідування)	2	0 – низький рівень 1 – середній рівень 2 – високий рівень
	9.6. Стилістика, домінантні художні засоби та роль їх у поетичному творі: лексика нейтральна і стилістично маркована; тропи; поетичний синтаксис і стилістичні фігури	3	0 – низький рівень 1 – середній рівень 2 – достатній рівень 3 – високий рівень

Результати оцінювання

Конкурсантки у формі фрагменту уроку провели аналіз поетичного твору. Для аналізу було запропоновано вірші різних тематичних жанрів, часу написання, літературних напрямів. Добиралися тексти авторів, імена яких є в чинних програмах з української літератури, або сучасних майстрів слова, творчість яких доцільно розглянути на уроках літератури в 11 класі.

За результатами цього випробування із максимальних 40 балів журі оцінило конкурсанток у діапазоні від найменшого балу – 14 до найвищого – 34 (рис. 3). Середня оцінка за це випробування становить 24,28 б.

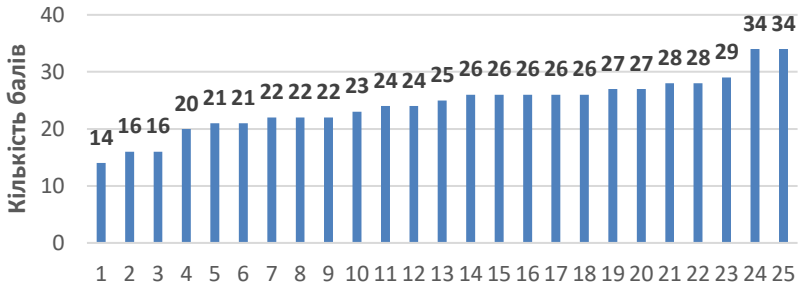

Рис. 3. Кількість балів, отриманих кожною конкурсанткою за аналізування поетичного твору

Усі учасниці конкурсу виконали поставлене завдання, виявивши розуміння поетичного слова й майстерність методики аналізування поетичних творів. Конкурсантки послідовно готували учнів до сприйняття вірша; художньо його читали; обравши певну методику, аналізували в діалозі з учнями текст;

використовували сучасні методи, прийоми, технології навчання; вдавалися до візуалізації; застосовували інформаційні технології.

Методичними здобутками конкурсанток стали різноманітні прийоми емоційного налаштування здобувачів освіти на аналітичну діяльність, уміння вести діалог зі слухачами, зорієнтованість на індивідуальну інтерпретацію фрагментів тексту читачем, поєднання аналізу змісту і форми твору, зокрема увага до ролі виражальних засобів мови. Конкурсантки окреслювали особистість поета, цитували видатних людей про нього, ставили запитання про смисли рядків і значення образів, характеризували ліричного героя, давали свободу вибору читачеві, пропонуючи різноманітні варіанти зорових асоціацій до вірша.

Попри зазначене, назвемо і недогляди, що допустили конкурсантки під час аналізу поетичного твору:

— учителі не повною мірою врахували особливості лірики як роду літератури; їм бракує послідовного тлумачення розвитку почуттів і думок у вірші, яке варто проводити із застосуванням технології проблемного навчання;

— досить обмежено під час аналізу поетичного тексту вчителі залучали різноманітні контексти (біографічний, історичний, контекст усієї творчості автора, поезії певного періоду і літературного напряму);

— загальномистецький контекст теж був представлений поверхово; не всі конкурсантки змогли дібрати твори живопису, музики, скульптури чи архітектури, що були б суголосні з аналізованим поетичним твором;

— окремі конкурсантки демонстрували недовіру до здобувачів освіти, тож звучало виразне читання вірша лише вчителя;

— декому бракувало знань щодо особливостей ритмічної організації поетичного тексту.

До того ж як недогляди відзначимо тенденцію надмірного використання новомодних ІКТ, що не завжди було доречним; схематичне віднаходження художніх засобів без належного розуміння їхньої ролі в тексті; невміння визначити ідею аналізованого тексту.

Рекомендуємо більш творчо опанувати сучасні методики аналізу поетичного твору.

Переглянути відео аналізу поетичного твору кожної учасниці конкурсу можна за QR-кодами:

Боделан Наталія

Войтенко Ганна

Григорчук Надія

Калиниченко Оксана

Калюжна Анжеліка

Карпенко Юлія

Козеровська Наталія

Король Лілія

Косташ Зоряна

Кривенко Юлія

Ксьондзик Тетяна

Логуш Оксана

Матевощук Лілія

Мельник Валентина

Морокова Ольга

Мусянович Тетяна

Перещ Юлія

Разлог Марина

Романюк Ірина

Станченко Віолета

Старчик Анна

Улановська Марина

Уманська Любов

Уманська Тамара

Шумбар Ольга

ВИПРОБУВАННЯ «МАЙСТЕРКА»

Загальна характеристика випробування

Мета: виявлення спроможності конкурсантів формувати в учнів наскрізні вміння на уроках інтегрованого мовно-літературного курсу.

Формат: проведення прикладної майстерки зі здобувачами вищої освіти / педагогічними працівниками.

Тривалість підготовки – 1,5 години.

Тривалість виступу – до 20 хвилин, запитання журі – до 5 хвилин.

Тему майстерки конкурсанти вибирають жеребкуванням відповідно до модельної навчальної програми «Інтегрований мовно-літературний курс (українська мова, українська та зарубіжні літератури). 5–6 класи».

Було запропоновано 21 тему для майстерки:

5 клас
Розділ 3. ДОСЛІДЖУЮ, ЦІНУЮ Й БЕРЕЖУ **Тема 3.1. Досліджую минуле** Текст. Олександр Олесь. «Микита Кожум'яка»
Комунікація. Мета і позиція мовця. Комунікативні наміри адресанта. Вимога. Заклик. Аргументація. Факти і судження. **Інформація.** Інформація текстова, графічна, числова та її використання під час презентації залежно від намірів мовця. Достовірність і несуперечливість інформації. Прийоми перевірки інформації на несуперечливість.

Мовні засоби. Подовження приголосних звуків та його позначення на письмі. Архаїзми та історизми. Порівняння.
Текст. Мета читання. Зміст прочитаного. Жанри опрацьовуваного тексту. Тема, основна думка опрацьовуваного тексту. Мікротеми. Проблеми в тексті (історичні, суспільні, особистісні). Анонс.
Літературний твір. Жанр твору. Тема, ідея твору. Актуальна проблематика твору. Віршована п'єса-казка.

6 клас

Розділ 6. ПРАВО НА ВЛАСНУ ДУМКУ
Тема 6.4. Прагну до ненасильницького спілкування
Текст.Черкасенко Спиридон. «Маленький горбань»

Комунікація. Мета та умови спілкування. Способи розпізнавання маніпуляції. Емоційний стан співрозмовників та способи його регулювання. Життєвий досвід. Аргументація. Власна позиція та позиція інших. Цифрове середовище. Ефективна комунікація. Атмосфера спілкування. Етика спілкування. Стиль спілкування. Відома і нова інформація. Виражальні засоби. Невербальні засоби. Інформація. Джерела інформації (друковані, електронні тощо). Способи пошуку інформації (інтерв'ю, анкетування, опитування). Актуальність і достовірність джерел інформації. Повнота і несуперечливість інформації. Значення інформації. Інформаційний шум.
Мовні засоби. Неморфологічні способи словотвору. Перехід слів з однієї частини мови в іншу. Складні слова. Орфографічні норми щодо правопису слів разом, окремо, з дефісом (за частинами мови). Недоліки та помилки в змісті, будові та мовному оформленні усного та письмового висловлювання (тавтологія, багатослів'я тощо).
Текст. Мета читання. Тема та основна думка опрацьовуваних текстів / медіатекстів, зокрема й творів літератури. Елементи змісту і форми.

Структура тексту. Важлива й надлишкова інформація.
Літературний твір. Роди і жанри опрацьовуваних творів. Тема та ідея опрацьовуваних творів. Історичний і культурний контекст: відображення у творах суспільних проблем. Актуальна національна та загальнолюдська, зокрема морально-етична проблематика. Індивідуальний стиль письменника. Художні деталі. Особливості форми твору, зумовлені змістом.

5 клас

Розділ 7. НА ШЛЯХУ ДО УСПІХУ
Тема 7.2. Переймаю й перевершую
Текст. Гаврош Олександр. «Неймовірні пригоди Івана Сили, найдужчої людини світу»

Комунікація. Цифрове середовище. Безпечна поведінка в цифровому просторі. Онлайн-взаємодія. Соціальні мережі.
Інформація. Інформація текстова, графічна, числова тощо. Прийоми збирання тематичної інформації. Новизна, актуальність інформації. Критерії добору і способи пошуку інформації.
Мовні засоби. Синтаксис (уточнювальні члени речення, окремі види відокремлення, вставні елементи). Типові морфологічні засоби для уведення уточнення, пояснення (прийменники, сполучники).
Текст. Мета читання (отримання інформації). Проблеми в тексті. Тема, ідея прочитаного тексту. Структура тексту. Особистий і суспільний досвід. Біографія. Автобіографія.
Літературний твір. Актуальна проблематика твору. Зміст і форма літературного твору (тема, ідея, фабула, сюжет, композиція). Біографічне й автобіографічне у творах літератури.

6 клас
Розділ 2. ЧОГО Я БОЮСЯ **Тема 2.3. Долаю індивідуальні та соціальні стереотипи** Текст. Костенко Ліна. «Кольорові миші»
Комунікація. Мета та умови спілкування. Різновиди спілкування: міжособистісне, групове, масове. Життєвий досвід. Стереотипи як узагальнення типових практик і як джерело страхів. Мовні маркери стереотипів. Подолання комунікативних бар'єрів. **Інформація.** Джерела інформації (друковані, електронні тощо). Способи впорядкування та опису джерел. Першоджерело інформації. Актуальність і достовірність джерел інформації. Повнота і несуперечливість інформації. **Мовні засоби.** Формотворення (словозміна) та словотворення. Способи словотворення, зокрема морфологічні. Звукові зміни при формо- та словотворенні та їх відображення на письмі. Орфоепічні та орфографічні норми. **Текст.** Мета читання. Жанрові й стилістичні особливості тексту / медіатексту, зокрема й літературного твору. Тема та основна думка тексту. **Літературний твір.** Рід і жанр тексту, зокрема щоденника. Тема та ідея твору. Актуальна національна та загальнолюдська, зокрема морально-етична проблематика твору.

5 клас
Розділ 2. ДІМ, ЯКИЙ МИ БУДУЄМО **Тема 2.1. Дбаю про себе та інших** Текст. Королів-Старий Василь. «Хуха-Моховинка»
Комунікація. Мета і позиція мовця. Принципи етики спілкування. Пауза. Інтонація. **Інформація.** Джерела інформації. Способи пошуку інформації (за заголовком, змістом, анотацією

ключовими словами; списком, переліком, каталогом). Факт і судження.

Мовні засоби. Звукові явища (у системі приголосних звуків).

Текст. Мета читання. Структура тексту (план, мікротеми). Особливості різних видів опису в художньому та науковому стилях.

Літературний твір. Види й жанри опрацьовуваних творів. Тема та ідея опрацьовуваних творів. Зміст і форма літературного твору. Образ у художньому творі. Персонаж, дійова особа. Герой та антигерой.

5 клас

Розділ 4. СКАРБИ, ЯКИМИ ВОЛОДІЮ

Тема 4.1. Бачу неймовірне навколо

Текст. Вдовиченко Галина. «36 і 6 котів»

Комунікація. Позиція мовця (категоричність чи невпевненість; дотримання мовленнєвого етикету чи порушення етикетних норм). Вербальні й невербальні засоби. Емоційний стан співрозмовників.

Інформація. Новизна, актуальність інформації. Достовірність і несуперечливість інформації. Факти і судження. Вигадка, фейк. Ознаки неправдивої інформації.

Мовні засоби. Звукові явища й процеси (у системі голосних і приголосних звуків). Орфоепічні норми. Орфографічні норми, пов'язані зі звуковими особливостями та традицією. Орфографічна помилка та її виправлення. Засоби художньої виразності.

Текст. Мета читання. Жанри опрацьовуваних текстів. Тема, основна думка опрацьовуваних текстів, зокрема й літературних творів. Проблеми в тексті. Цілісний, перерваний і змішаний текст. Типи мовлення (розповідь).

Літературний твір. Тема, основна думка прочитаних творів. Актуальна проблематика творів. Композиція. Сюжет. Художній образ. Емоційний стан читача.

5 клас
Розділ 6. ДІЮ, ДОСЯГАЮ, ПЕРЕМАГАЮ **Тема 6.1. Хочу і можу** Текст. Малик Галина. «Пригоди Алі в країні Недоладії»
Комунікація. Типові стратегії мовленнєвої взаємодії: стратегія привертання уваги, комунікативна ініціативність у діалозі, створення іміджу тощо. Емоційний стан співрозмовників. Аргументація. Тема (відоме) і рема (нове). Логічний наголос. Важливі та другорядні деталі усного повідомлення. **Інформація.** Інформація текстова, графічна, числова тощо. Новизна, актуальність інформації. **Мовні засоби.** Синтаксис і пунктуація (другорядні члени речення (продовження), вставні слова й конструкції). **Текст.** Мета читання. Тема, ідея опрацьовуваних текстів. Проблеми в тексті. Особистий і суспільний досвід. Структура тексту. Типи (розповідь, роздум). **Літературний твір**. Актуальна проблематика. Головний і другорядні персонажі. Художня деталь. Види й жанри опрацьовуваних творів.

6 клас
Розділ 1. ЗАЛЕЖНІСТЬ І САМОСТІЙНІСТЬ **Тема 1.1. Ділюся враженнями** Текст. Мензатюк Зірка. «Таємниця козацької шаблі»
Комунікація. Мета та умови спілкування. Важливі та другорядні деталі повідомлення. Життєвий досвід як основа для спілкування в типових ситуаціях. Виражальні засоби. Невербальні засоби. **Інформація.** Джерела інформації за тематикою. Актуальність і достовірність джерел інформації. Повнота і несуперечливість інформації. Явна і прихована інформація. **Мовні засоби.** Будова слова. Значущі частини слова (префікс, корінь, суфікс, закінчення), основа слова, їхні функції. Морфемний словник.

Текст. Мета читання художніх творів та пізнавальних текстів. Жанри та стилістичні особливості опрацьовуваних текстів. Тема та основна думка опрацьовуваних текстів. Ключові слова та фрази. Елементи змісту і форми текстів, заснованих на розповіді.
Літературний твір. Роди і жанри. Тема та ідея опрацьовуваних творів. Історичний і культурний контекст. Актуальна національна та загальнолюдська, зокрема морально-етична проблематика в опрацьовуваних творах. Час і простір у художньому творі.

5 клас

Розділ 1. ПІЗНАЮ РІЗНОМАНІТТЯ СВІТУ
Тема 1.4. Запозичую й збагачую
Текст. Франко Іван. «Фарбований лис»

Комунікація. Комунікативні наміри адресанта (запитати, привітати, пояснити, подякувати, обґрунтувати, заспокоїти, наказати, попросити тощо).
Інформація. Різновиди джерел інформації (візуальні, аудіальні, паперові, цифрові тощо) відповідно до особистих і навчально-пізнавальних цілей.
Мовні засоби. Словесний наголос (наголошені та ненаголошені голосні). Орфоепічні та орфографічні норми (стосовно голосних звуків).
Текст. Мета читання художніх, інформаційних, зокрема навчальних, та інструктивних текстів. Жанри опрацьовуваних текстів / медіатекстів, зокрема підручник, правила, інструкції. Тема, основна думка опрацьованих текстів, зокрема й літературних творів.
Літературний твір. Автор, оповідач, образ оповідача. Літературні роди (лірика, епос, драма). Види й жанри опрацьовуваних творів. Читацький досвід (уподобання й взірцева художня література; національне та загальнолюдське). Тема й ідея твору.

5 клас

Розділ 1. ПІЗНАЮ РІЗНОМАНІТТЯ СВІТУ
Тема 1.3. Ціную індивідуальність
Текст. Українська народна казка «Мудра дівчина»

Комунікація. Ситуація спілкування як взаємодія мовця та слухача, автора та читача. Адресованість висловлювання: урахування віку, знань, досвіду адресата тощо. Готовність відповідати.
Інформація. Інформація. Різновиди джерел інформації (візуальні, аудіальні, паперові, цифрові тощо) відповідно до особистих і навчально-пізнавальних цілей.
Мовні засоби. Мова як відображення картини світу. Звуки мови й звуки мовлення та їх позначення на письмі.
Текст. Мета читання художніх, інформаційних, зокрема навчальних, та інструктивних текстів. Жанри опрацьовуваних текстів / медіатекстів, зокрема підручник, правила, інструкції. Тема, основна думка опрацьованих текстів, зокрема й літературних творів.
Літературний твір. Автор, оповідач, образ оповідача. Літературні роди (лірика, епос, драма). Види й жанри опрацьовуваних творів. Читацький досвід (уподобання й взірцева художня література; національне та загальнолюдське). Тема й ідея твору.

5 клас

Розділ 2. ДІМ, ЯКИЙ МИ БУДУЄМО
Тема 2.1. Дбаю про себе та інших
Текст. Леся Українка «Біда навчить»

Комунікація. Мета і позиція мовця. Комунікативні наміри (запитати, привітати, пояснити, подякувати, обґрунтувати, заспокоїти, наказати, попросити тощо). Принципи етики спілкування. Поняття про ненасильницьку комунікацію.
Інформація. Джерела інформації. Способи пошуку інформації (за заголовком, змістом, анотацією, ключовими словами; списком, переліком, каталогом).

Мовні засоби. Службові частини мови та вигуки, зокрема звуконаслідувальні слова (у зв'язку з голосними та приголосними звуками).
Текст. Тема, основна думка опрацьовуваних текстів, зокрема й літературних творів. Структура тексту (план, мікротеми).
Літературний твір. Читацький досвід (твори однієї тематики, зокрема історичної тощо). Види й жанри опрацьовуваних творів. Тема та ідея опрацьовуваних творів. Зміст і форма літературного твору. Образ у художньому творі.

5 клас

Розділ 2. ДІМ, ЯКИЙ МИ БУДУЄМО
Тема 2.3. Стаю відповідальним громадянином
Текст. Вороний Микола. «Євшан-зілля»

Комунікація. Особливості полікультурного спілкування. Формули мовленнєвого етикету. Вербальні та невербальні засоби. Пауза. Інтонація.
Інформація. Джерела інформації. Способи пошуку інформації (за заголовком, змістом, анотацією, ключовими словами; списком, переліком, каталогом). Онлайн-пошуковик та робота з ним. Факт і судження.
Мовні засоби. Словесний та логічний наголос. Мовні одиниці різних рівнів (у зв'язку з явищем наголошування). Норми літературної вимови. Помилка в наголошуванні.
Текст. Мета читання. Жанри опрацьовуваних текстів / медіатекстів, зокрема словники, каталоги тощо. Тема, основна думка опрацьовуваних текстів, зокрема й літературних творів.
Літературний твір. Читацький досвід (твори однієї тематики, зокрема історичної тощо). Види й жанри опрацьовуваних творів. Тема та ідея опрацьовуваних творів. Зміст і форма літературного твору. Образ у художньому творі. Ліричний герой, персонаж, дійова особа. Герой та антигерой. Рима. Ритм.

5 клас
Розділ 4. СКАРБИ, ЯКИМИ ВОЛОДІЮ **Тема 4.3. Дарую подарунки й ділюся добром** Текст. Симоненко Василь. «Цар Плаксій та Лоскотон»
Комунікація. Позиція мовця (категоричність чи невпевненість; дотримання мовленнєвого етикету чи порушення етикетних норм). **Інформація.** Інформація текстова, графічна, числова тощо. Гіпертекстові покликання. Новизна, актуальність інформації. Достовірність і несуперечливість інформації. **Мовні засоби.** Інтонаційна завершеність усного висловлення. Інтонація та її відображення на письмі (зокрема узагальнення про відомі розділові знаки). Засоби художньої виразності. **Текст.** Мета читання. Жанри опрацьовуваних текстів / медіатекстів. Тема, основна думка опрацьовуваних текстів, зокрема й літературних творів. Проблеми в тексті. **Літературний твір.** Тема, основна думка прочитаних творів. Актуальна проблематика творів. Композиція. Сюжет. Художній образ. Віршовий ритм (пауза, склад, наголос, рима). Емоційний стан читача.

5 клас
Розділ 5. ВІД ІДЕЇ ДО РЕЗУЛЬТАТУ **Тема 5.1. Фантазую** Текст. Нестайко Всеволод. «Тореадори з Васюківки»
Комунікація. Діалог та монолог. Типові стратегії мовленнєвої взаємодії: стратегія привертання уваги, комунікативна ініціативність у діалозі, створення іміджу тощо. **Інформація.** Інформація текстова, графічна, числова тощо. Новизна, актуальність інформації. Достовірність і несуперечливість інформації. Прийоми перевірки інформації.

Мовні засоби. Пунктуація (розділові знаки між підметом і присудком, при однорідних членах речення, звертаннях). Пунктуаційне оформлення вигуків, етикетних формул.

Текст. Мета читання. Тема, ідея опрацьовуваних текстів. Мікротема. Зміст прочитаного. Проблеми в тексті. Особистий і суспільний досвід. Структура тексту. Фрагментарний текст. Типи (опис, розповідь, роздум).

Літературний твір. Тема, мікротема, основна ідея опрацьовуваних творів. Актуальна проблематика. Композиція, сюжет, фабула. Види й жанри опрацьовуваних творів, зокрема роман як велика форма. Художні образи (реальні та вигадані персонажі). Характеристики персонажів.

5 клас

Розділ 6. ДІЮ, ДОСЯГАЮ, ПЕРЕМАГАЮ
Тема 6.2. Оцінюю ситуацію й граю за правилами
Текст. Гаврош Олександр. «Неймовірні пригоди Івана Сили, найдужчої людини світу»

Комунікація. Соціокультурні норми в усному спілкуванні зі знайомими та незнайомими людьми (привітання, звертання, прощання), зокрема під час полікультурного спілкування.

Інформація. Інформація текстова, графічна, числова тощо. Новизна, актуальність інформації. Достовірність і несуперечливість інформації.

Мовні засоби. Синтаксис (уточнювальні члени речення, окремі види відокремлення, вставні елементи).

Текст. Мета читання. Тема, ідея опрацьовуваних текстів. Проблеми в тексті. Особистий і суспільний досвід. Структура тексту.

Літературний твір. Актуальна проблематика. Особливості пригодницької літератури (фабула, композиція, сюжет, позасюжетні елементи). Гостросюжетні твори. Головний і другорядні

персонажі. Читацький досвід (пригодницька література; твори про тварин і стосунки людини та світу природи). Художня деталь.

6 клас
Розділ 1. ЗАЛЕЖНІСТЬ І САМОСТІЙНІСТЬ **Тема 1.1. Ділюся враженнями** Текст. Мензатюк Зірка. «Таємниця козацької шаблі»
Комунікація. Прийоми забезпечення ефективної комунікації. Виражальні засоби. Невербальні засоби. Аргументація. ***Інформація.*** Джерела інформації за тематикою. Актуальність і достовірність джерел інформації. Повнота і несуперечливість інформації. Явна і прихована інформація. ***Мовні засоби.*** Будова слова. Значущі частини слова (префікс, корінь, суфікс, закінчення), основа слова, їхні функції. ***Текст.*** Мета читання художніх творів та пізнавальних текстів. Жанри та стилістичні особливості опрацьовуваних текстів. Тема та основна думка опрацьовуваних текстів. Ключові слова та фрази. Елементи змісту і форми текстів, заснованих на розповіді. ***Літературний твір.*** Роди і жанри. Тема та ідея опрацьовуваних творів. Історичний і культурний контекст. Актуальна національна та загальнолюдська, зокрема моральноетична проблематика в опрацьовуваних творах. Час і простір у художньому творі.

6 клас
Розділ 2. ЧОГО Я БОЮСЯ **Тема 2.3. Долаю індивідуальні та соціальні стереотипи** Текст. Костенко Ліна. «Кольорові миші»
Комунікація. Життєвий досвід. Стереотипи як узагальнення типових практик і як джерело страхів. Мовні маркери стереотипів. **Інформація.** Джерела інформації (друковані, електронні тощо). Способи впорядкування та опису джерел. Першоджерело інформації. Актуальність і достовірність джерел інформації. Повнота і несуперечливість інформації. **Мовні засоби.** Формотворення (словозміна) та словотворення. Способи словотворення, зокрема морфологічні. Звукові зміни при формо- та словотворенні та їх відображення на письмі. **Текст.** Мета читання. Жанрові й стилістичні особливості опрацьовуваних текстів / медіатекстів, зокрема й літературних творів. Тема та основна думка опрацьовуваних текстів. Структура тексту-роздуму. Мовні засоби організації тексту-роздуму. **Літературний твір.** Роди і жанри опрацьовуваних текстів, зокрема щоденник. Тема та ідея опрацьовуваних творів. Історичний і культурний контекст опрацьовуваних текстів. Актуальна національна та загальнолюдська, зокрема моральноетична проблематика у творах. Особливості художнього часу та простору.

6 клас
Розділ 3. ЗОВНІШНЄ І ВНУТРІШНЄ **Тема 3.2. Шукаю відповіді в книжках** Текст. Іваненко Оксана. «Друкар книжок небачених»
Комунікація. Мета та умови спілкування. Ключові слова і фрази. Важливі та другорядні деталі повідомлення.

Інформація. Джерела інформації (друковані, електронні тощо). Актуальність і достовірність джерел інформації. Повнота і несуперечливість інформації.
Мовні засоби. Явища багатозначності, омонімії, синонімії, антонімії в системі словотвірних засобів. Паронімія, спричинена різними засобами словотворення. Основні виражальні засоби, засновані на лексичному значенні слів з увагою до префіксів і суфіксів.
Текст. Мета читання. Жанрові та стилістичні особливості опрацьовуваних текстів / медіатекстів, зокрема й літературних творів. Тема та основна думка опрацьовуваних текстів. Елементи змісту і форми. Ключові слова та фрази.
Літературний твір. Роди і жанри опрацьовуваних творів. Тема та ідея опрацьовуваних творів. Історичний і культурний контекст та його відображення у творах літератури. Внутрішній монолог персонажа. Художня деталь. Актуальна національна та загальнолюдська, зокрема морально-етична проблематика (зовнішня і внутрішня краса; потворність).

6 клас

Розділ 4. РАДІСТЬ БУТТЯ
Тема 4.3. Відчуваю наближення свята
Текст. Марченко Мія. «Місто тіней»

Комунікація. Ефективна комунікація. Атмосфера спілкування. Етика спілкування. Ключові слова та фрази. Важливі та другорядні деталі повідомлення. Виражальні засоби.
Інформація. Джерела інформації (друковані, електронні тощо). Актуальність і достовірність джерел інформації. Повнота і несуперечливість інформації. Думки і факти. Значення інформації.
Мовні засоби. Префіксальні й суфіксальні засоби формотворення (творення форм ступенів порівняння

прикметників і прислівників; відносних і присвійних прикметників).
Текст. Мета читання. Жанри та стилістичні особливості опрацьовуваних текстів, зокрема й літературних творів. Тема та основна думка опрацьовуваних текстів. Елементи змісту і форми. Ключові слова та фрази. Структура тексту (композиція).
Літературний твір. Роди та жанри опрацьовуваних творів. Тема та ідея опрацьовуваних творів. Актуальна національна та загальнолюдська, зокрема морально-етична проблематика.

6 клас

Розділ 5. ВЗАЄМОЗАЛЕЖНОСТІ
Тема 5.1. Вибудовую взаємини
Текст. Вінграновський Микола. «Сіроманець»

Комунікація. Емоційний стан доповідача. Життєвий досвід. Власна позиція. Види аргументації (авторитет, факт). Виражальні засоби. Невербальні засоби.
Інформація. Джерела інформації (друковані, електронні тощо). Актуальність і достовірність джерел інформації. Повнота і несуперечливість інформації. Причини спотворення інформації. Маніпулятивна інформація. Прихований зміст.
Мовні засоби. Правопис формотворчих часток *хай / нехай*, *би* та слів *більш, менш, найбільш, найменш*. Правопис слів різних частин мови з *не*.
Текст. Мета читання. Жанри та стилістичні особливості опрацьовуваних текстів / медіатекстів, зокрема й літературних творів. Тема та основна думка опрацьовуваних текстів. Елементи змісту і форми. Структура тексту. Відома і нова інформація.
Літературний твір. Роди і жанри опрацьовуваних творів. Тема та ідея опрацьовуваних творів. Історичний і культурний контекст. Актуальна національна та загальнолюдська, зокрема морально-етична проблематика. Індивідуальний стиль.

Художні деталі у творенні образів персонажів. Художні засоби виразності (гіпербола, літота, антитеза).

6 клас
Розділ 6. ПРАВО НА ВЛАСНУ ДУМКУ **Тема 6.2. Прислухаюся та обстоюю** Текст. Андієвська Емма. «Казка про яян»
Комунікація. Ефективна комунікація. Атмосфера спілкування. Етика спілкування. Стиль спілкування. Відома і нова інформація. Виражальні засоби. Невербальні засоби. **Інформація.** Джерела інформації (друковані, електронні тощо). Способи пошуку інформації (інтерв'ю, анкетування, опитування). Актуальність і достовірність джерел інформації. **Мовні засоби.** Складні слова. Орфографічні норми щодо правопису слів разом, окремо, з дефісом (за частинами мови). **Текст.** Мета читання. Тема та основна думка опрацьовуваних текстів / медіатекстів, зокрема й творів літератури. Елементи змісту і форми. Структура тексту. Важлива і надлишкова інформація. **Літературний твір.** Роди і жанри опрацьовуваних творів. Тема та ідея опрацьовуваних творів. Історичний і культурний контекст: відображення у творах суспільних проблем. Актуальна національна та загальнолюдська, зокрема морально-етична проблематика. Індивідуальний стиль письменника. Художні деталі.

Критерії оцінювання

Оцінювання:

— доцільність та ефективність дібраних технологій, методів і прийомів, спрямованість їх на формування наскрізних умінь, предметних і ключових компетентностей здобувачів освіти згідно з концепцією Нової української школи;

— розуміння концепції навчання інтегрованого курсу мовно-літературної освітньої галузі;

— партнерська взаємодія з аудиторією;

— оригінальність концепції майстерки та відповідність запропонованому формату проведення.

Максимальна оцінка – 40 балів (таблиця 6).

Таблиця 6

Критерії й показники оцінювання випробування «Майстерка»

№	*Критерії оцінювання*	*Макс. бал*	*Показники*
1	Відповідність майстерки меті, змісту навчання	3	0-3 0 – низький рівень 1 – середній рівень 2 – достатній рівень 3 – високий рівень
2	Володіння фаховими знаннями мовно-літературної галузі	3	0-3 0 – низький рівень 1 – середній рівень 2 – достатній рівень 3 – високий рівень
3	Розуміння концепції навчання інтегрованого курсу мовно-літературної освітньої галузі	2	0-2 0 – не продемонстровано 1 – частково продемонсторовано 2 – повністю продемонсторовано

4	Доцільність та ефективність дібраних методів і прийомів, спрямованість їх на формування наскрізних умінь, предметних і ключових компетентностей здобувачів освіти	4	0-4 0 – не продемонстровано 1 – низький рівень 2 – середній рівень 3 – достатній рівень 4 – високий рівень
5	Методична продуктивність моделі майстерки (можливість набуття учасниками нового методичного досвіду)	4	0-4 0 – не продемонстровано 1 – низький рівень 2 – середній рівень 3 – достатній рівень 4 – високий рівень
6	Партнерська взаємодія з аудиторією (стиль спілкування, уміння володіти аудиторією, емоційність, взаємодія)	4	0-4 0 – не продемонстровано 1 – низький рівень 2 – середній рівень 3 – достатній рівень 4 – високий рівень
7	Оригінальність майстерки (актуальність змісту та прийомів навчання, наявність нових ідей, які відповідають сучасним освітнім тенденціям) та відповідність запропонованому формату проведення	3	0-3 0 – низький рівень 1 – середній рівень 2 – достатній рівень 3 – високий рівень
8	Логічність структури майстерки (мотивація – засвоєння нових знань – рефлексія)	3	0-3 0 – низький рівень 1 – середній рівень 2 – достатній рівень 3 – високий рівень
9	Академічна доброчесність (дотримання авторських прав, зазначення авторів запозичених ідей, технологій, ресурсів, використаних під час майстерки)	2	0-2 0 – не дотримано 1 – дотримано частково 2 – дотримано повністю
10	Моделювання навчального середовища для ефективної взаємодії	3	0-3 0 – низький рівень 1 – середній рівень 2 – достатній рівень 3 – високий рівень

12	Культура мовлення конкурсанта	3	0-3 0 – низький рівень 1 – середній рівень 2 – достатній рівень 3 – високий рівень
13	Дотримання часового регламенту, раціональність використання часу	2	0-2 0 – не дотримано 1 – дотримано частково 2 – дотримано повністю
14	Розкриття теми майстерки	4	0-4 0 – не розкрито 1 – низький рівень 2 – середній рівень 3 – достатній рівень 4 – високий рівень

Результати оцінювання

Під час випробування, окрім виявлення спроможності формувати наскрізні вміння на уроках інтегрованого мовно-літературного курсу, конкурсантки повинні були продемонструвати навички взаємодії зі здобувачками освіти у форматі передавання власного педагогічного досвіду.

Конкурсантки мали змогу ділитися власними напрацюваннями із здобувачками ступеня магістра філологічного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка, моделюючи навчальне середовище для ефективної взаємодії. Тему майстерки вибирали жеребкуванням відповідно до модельної навчальної програми «Інтегрований мовно-літературний курс (українська мова, українська та зарубіжні літератури). 5–6 класи».

За результатами цього випробування із максимальних 40 балів журі оцінило конкурсанток в діапазоні від найменшого балу – 21,286 до найвищого –

35,571 (рис. 4). Середня оцінка за це випробування становить 31,881 б.

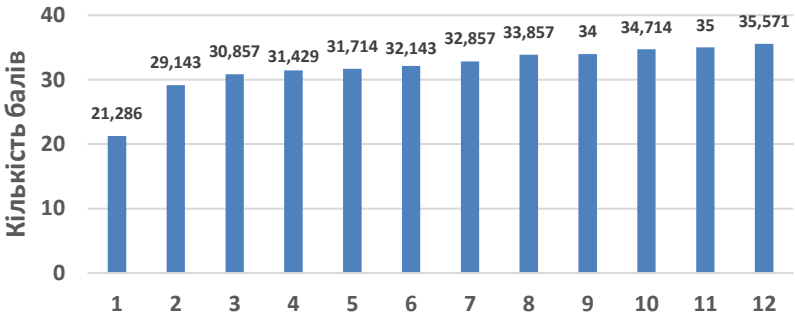

Рис. 4. Кількість балів, отриманих кожною конкурсанткою за проведення майстерки

Більшості фіналісток конкурсу вдалося продемонструвати яскраві майстерки, а саме: створити активне середовище взаємодії, ефективно організувати процес та управляти ним, відрефлексувати засвоєння авторських методик або технологій навчання, окремих прийомів і способів інноваційної діяльності. Конкурсантки демонстрували розуміння концепції навчання інтегрованого курсу мовно-літературної освітньої галузі, водночас не всі організували майстерки як ефективну форму передавання знань та вмінь, обміну досвідом навчання й виховання, центральною ланкою якої мала би бути демонстрування оригінальних методів розуміння певного змісту за активної ролі всіх здобувачок освіти. Під час роботи окремих учасниць переважала лекційна форма подавання теоретичного матеріалу, що унеможливило набути учасницями майстерок нового методичного досвіду.

Більшість фіналісток демонстрували способи реалізації компетентнісного та діяльнісного підходів у вивченні інтегрованого курсу, проте не всі конкурсантки дібрали доцільні й ефективні технології, методи і прийоми, тому не змогли спрямувати їх на формування наскрізних умінь, предметних і ключових компетентностей здобувачів освіти згідно з концепцією Нової української школи. Також недостатньо ефективною була методична продуктивність моделі майстерок деяких учасниць.

У використанні методів та прийомів простежувалися структурна закономірність. Найбільше конкурсантки звертали увагу здобувачок освіти на криголами та рефлексії у різних варіаціях: «Корисне – Зайве – Нове», «Мислю – Дію – Відчуваю», «Чотири стихії» та інше. Також типовим для конкурсанток було активне використання ПНОП, кіл Вена, таксономії Блума тощо.

Окремо фіналістки звертали увагу й на методи розвитку м'яких навичок (soft skills), формування медіаграмотності, розвитку критичного мислення та читацької і мовної компетентності. Використовували медіаджерела, різні типи текстів, наприклад, демонстрували приклади роботи з подкастами, текстовими та візуальними джерелами на визначення фактів та суджень.

Також конкурсантки пропонували різні варіанти створення ментальних карт, робочих інтерактивних аркушів та роботи з ними.

Відзначимо й творчий складник випробування. У структуру кожної майстерки доєднано завдання на розвиток креативного мислення: робота з асоціативними картками, створення лепбуку, вебщоденника та інше.

Цікавими методичним знахідками можна вважати використання методу «SMART» у майстерці Оксани Калиниченко (Харківська обл.) та методу «SQ3R» у майстерці Ольги Морокової (Черкаська обл.).

Оригінальні концепції майстерок були в окремих фіналісток конкурсу, зокрема в Тетяни Ксьондзик (Рівненська обл.), Оксани Логуш (Івано-Франківська обл.), Любові Уманської (Львівська обл.).

Творчо розв'язали пізнавальні та проблемні педагогічні завдання конкурсантки Зоряна Косташ (Чернівецька обл.) і Тамара Уманська (Луганська обл.).

Переглянути відео майстерок кожної фіналістки конкурсу можна за QR-кодами:

Григорчук Надія

Ксьондзик Тетяна

Калиниченко Оксана

Логуш Оксана

Калюжна Анжеліка

Морокова Ольга

Король Лілія

Романюк Ірина

Косташ Зоряна

Старчик Анна

Уманська Любов

Уманська Тамара

Фіналістки конкурсу разом із членами журі

ВИПРОБУВАННЯ «УРОК»

Загальна характеристика випробування

Мета: визначення рівня педагогічної майстерності конкурсантів.

Формат: проведення уроку української мови у 8-10 класах.

Тривалість підготовки – не менше 20 годин.

Тривалість уроку – 45 хвилин.

Клас і тему уроку визначають для кожного конкурсанта жеребкуванням.

Теми уроків дібрано за період від початку навчального року до часу проведення конкурсу:

8 клас

1. Способи вираження присудка. Тире між підметом і присудком.
2. Односкладні прості речення з головним членом у формі присудка. Односкладне речення як частина складного речення.
3. Однорідні й неоднорідні означення.
4. Прикладка як різновид означення. Написання непоширених прикладок з дефісом; прикладки, що потрібно брати в лапки.
5. Порівняльний зворот. Виділення порівняльних зворотів комами.
6. Повні й неповні речення. Тире в неповних реченнях.
7. Відокремлені означення.

9 клас

8. Пряма й непряма мова.

9. Складне речення, його ознаки. Складні речення без сполучників, із сурядним і підрядним зв'язком.

10. Розділові знаки між частинами складносурядного речення.

11. Складнопідрядні речення з підрядними означальними, з'ясувальними.

12. Складнопідрядні речення з підрядними обставинними причини, наслідку, мети.

13. Розділові знаки у складнопідрядному реченні з кількома підрядними.

10 клас

14. Особливості кличного відмінка. Творення й відмінювання чоловічих та жіночих імен по батькові.

15. Нормативне і ненормативне мовлення. Типи норм.

16. Слова власне українські й запозичені. Виправдані й небажані запозичення.

17. Лексичні й фразеологічні синоніми, антоніми. Слова-пароніми.

18. Наголос у словах. Складні випадки наголошування слів.

19. Розрізнення прислівників і співзвучних сполучень. Правила написання їх.

20. Морфологічна помилка. Іменник. Рід іменників. Паралельні родові форми іменника.

21. Закінчення іменників II відміни в родовому відмінку. Відмінкові закінчення іменників з конкретним та абстрактним значенням.

Критерії оцінювання

Оцінювання:

— педагогічна майстерність, предметно-методична компетентність, науковість, творчий підхід;

— спрямованість на формування цілісності знань, предметних та ключових компетентностей, цінностей;

— реалізація наскрізних змістових ліній;

— результативність і доцільність використання методів, прийомів, засобів і форм роботи;

— професійні якості вчителя;

— дотримання норм організації та проведення уроку.

Максимальна оцінка – 60 балів (таблиця 7).

Таблиця 7

Критерії й показники оцінювання випробування «Урок»

№	*Критерії оцінювання*	*Кількість балів*
1.	Володіння навчальним матеріалом і демонстрація фахових навичок (методична компетентність)	1–4 1 – низький рівень 2 – середній рівень 3 – достатній рівень 4 – високий рівень
2.	Науковість і доступність подання навчального матеріалу, практична спрямованість його і зв'язок із сучасністю	1–4 1 – низький рівень 2 – середній рівень 3 – достатній рівень 4 – високий рівень
3.	Логічність і структурованість уроку, відповідність етапів уроку його типові та видові	1–4 1 – низький рівень 2 – середній рівень 3 – достатній рівень 4 – високий рівень
4.	Активізація пізнавального інтересу учнів, розвиток критичного мислення	1–2 1 – низький рівень 2 – високий рівень

5.	Володіння ефективними методами й інноваційними технологіями навчання	1–4 1 – низький рівень 2 – середній рівень 3 – достатній рівень 4 – високий рівень
6.	Доцільність та оптимальність видів навчальної діяльності учнів, відповідність їх очікуваним результатам	1–4 1 – низький рівень 2 – середній рівень 3 – достатній рівень 4 – високий рівень
7.	Відповідність методів і прийомів віковим та психологічним особливостям учнів	1–2 1 – низький рівень 2 – високий рівень
8.	Доцільність використання мультимедійних інструментів та онлайнових сервісів	1–2 1 – низький рівень 2 – високий рівень
9.	Досягнення мети й завдань уроку	1–4 1 – низький рівень 2 – середній рівень 3 – достатній рівень 4 – високий рівень
10.	Спрямованість методів і прийомів на формування ключових компетентностей, реалізацію наскрізних ліній	1–4 1 – низький рівень 2 – середній рівень 3 – достатній рівень 4 – високий рівень
11.	Організація самостійної / індивідуальної роботи учнів, дотримання диференційованого підходу	1–4 1 – низький рівень 2 – середній рівень 3 – достатній рівень 4 – високий рівень
12.	Налагодження комунікації з учнями	1–2 1 – низький рівень 2 – високий рівень
13.	Реалізація системи формувального оцінювання	1–2 1 – низький рівень 2 – високий рівень
14.	Створення позитивної атмосфери, ситуації успіху	1–2 1 – середній рівень 2 – високий рівень

15.	Професійні якості, педагогічний такт і культура мовлення	1–4 1 – низький рівень 2 – середній рівень 3 – достатній рівень 4 – високий рівень
16.	Дотримання принципів академічної доброчесності (дотримання авторських прав, зазначення авторів запозичених ідей, технологій, ресурсів, використовуваних під час уроку)	1–2 1 – частково дотримано 2 – дотримано
17.	Дотримання норм організації та проведення уроку, раціональний розподіл часу	1–2 1 – частково дотримано 2 – дотримано
18.	Міжпредметні зв'язки, реалізація принципу текстоцентризму	1–2 1 – середній рівень 2 – високий рівень
19.	Упровадження здоров'язбережувальних технологій, дотримання санітарного регламенту	1–2 1 – частково дотримано 2 – дотримано
20.	Самоаналіз уроку (здатність критично оцінювати результативність уроку)	1–4 1 – низький рівень 2 – середній рівень 3 – достатній рівень 4 – високий рівень

Результати оцінювання

Конкурсне випробування «Урок» ставило за мету визначити рівень педагогічної майстерності конкурсанток через демонстрацію ними методики викладання української мови, знання із цього предмета, використання новітніх підходів до вивчення української мови, ефективних методів і прийомів формування предметних та життєвих компетентностей.

Теми уроків взято із навчальних програм з української мови для 5-9-х класів закладів загальної середньої освіти та для 10-11 класів (рівень стандарту). Уроки було проведено очно у 8-10 класах Ліцею ім. Івана Пулюя Львівської міської ради.

Протягом останніх років в Україні спочатку через пандемію COVID-19, а потім через повномасштабне вторгнення РФ у багатьох закладах освіти, особливо в прифронтових регіонах, навчання організовано тільки в онлайновому режимі, тому для деяких конкурсанток очне спілкування з учнями стало не тільки емоційним перезавантаженням, а й справжнім випробуванням, яке вчительки пройшли гідно.

За результатами цього випробування із максимальних 60 балів уроки конкурсанток журі оцінило в діапазоні від найменшого балу – 30,143 до найвищого – 55,429 (рис. 5). Середня оцінка за це випробування становить 42,392 б.

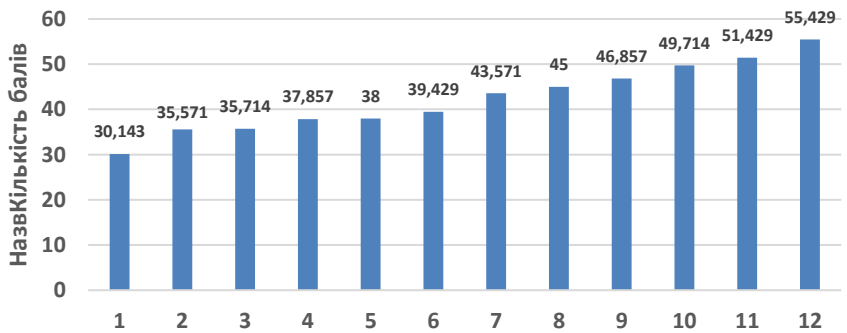

Рис. 5. Кількість балів, отриманих кожною конкурсанткою за проведення уроку

Особливої уваги заслуговує урок української мови переможниці конкурсу Тетяни Ксьондзик у 9 класі за темою «Розділові знаки в складнопідрядному реченні з кількома підрядними». За типом це був урок узагальнення й систематизації знань, чому відповідали логічність і структурованість заняття. Упродовж 45 хвилин між учителькою та здобувачами освіти панувала атмосфера толерантності, доброзичливості та взаєморозуміння, а предтечою цього стала вправа «Імпульс позитиву», запропонована на початку уроку. 15 травня в Україні святкують Міжнародний день сім'ї, тому протягом усього уроку Тетяни Миколаївни наскрізно проходила тема сімейних цінностей, завдяки чому було продемонстровано практичну спрямованість заняття і зв'язок із сучасністю.

Із метою врахування навчальних потреб кожного здобувача освіти вчителька ефективно використала формувальне оцінювання, запропонувавши дев'ятикласникам картки самооцінювання, у яких зазначено кожен етап уроку та кількість балів, які діти могли отримати під час виконання завдань.

Усю роботу під час уроку організовано відповідно до вікових і психологічних потреб сучасних підлітків. Щоб розвивати здатність особистості продуктивно співпрацювати з партнерами в групі та команді, учителька запропонувала дев'ятикласникам одне із завдань, у якому здобувачі освіти, працюючи в парах, мали пояснити правила вживання розділових знаків у складнопідрядному реченні. На уроці реалізація принципу текстоцентризму відбувалася через українську пісню. Прослуховування хітів вітчизняних виконавців стало для здобувачів освіти спочатку хвилинами релаксації, а потім активної пошукової роботи, під час якої проводилося дослідження текстів,

зокрема виокремлення в них складнопідрядних речень із кількома підрядними, визначення їхнього різновиду, обґрунтування розділових знаків. Під час одного з етапів уроку дев'ятикласники перебували в ролі редакторів: виконували завдання з виправлення помилок, видаляючи таким чином пунктуаційний вірус. Метод конструювання, запропонований наприкінці уроку, став для хлопців і дівчат хвилинами справжнього творчого успіху: працюючи в групах, учні не тільки перебудовували прості речення на складні, але й відшліфовували себе в багатстві лексики, умінні висловлювати власні думки, училися працювати в команді.

На уроці вдало поєднано міжмистецький контекст із компетентностями в царині технологій: несподіванкою, справжнім викликом для дев'ятикласників стало домашнє завдання від Тетяни Миколаївни – створити візитівку своєї сім'ї.

Ольга Морокова, учителька Канівської спеціалізованої школи № 6 із поглибленим вивченням іноземних мов, у своїй педагогічній діяльності активно впроваджує івент-уроки, які в навчанні й вихованні сучасного покоління позиціонуються як засіб комунікації та активізації учнів. На уроці української мови в 10 класі з теми «Наголос у словах. Складні випадки наголошування слів» методично обґрунтованим стало вкраплення методів і прийомів івент-навчання, оскільки вивчення з учасниками освітнього процесу саме орфоепічних навичок мовлення потребує від учителя нестандартних підходів.

Навчити здобувачів освіти орфоепічних норм – справа нелегка, досить часто самі вчителі неправильно ставлять наголоси в словах. І це можна зрозуміти, бо

мова – явище суспільне, що виникає, розвивається, живе й функціонує в суспільстві, на неї впливає багато чинників, зокрема оточення, у якому перебувають носії мови, суспільні форми мовного впливу, зокрема усемережжя, телебачення, радіо, соцмережі. Під час вивчення цієї теми важливо на уроці створити ситуацію успіху, і це вдалося зробити Ользі Іванівні: учителька щоразу мотивувала навчальні дії ліцеїстів, толерантно, невимушено спонукала їх відповідально ставитися до роботи, пов'язаної з виробленням правильної вимовної навички.

На уроці Ольги Морокової десятикласники віртуально мандрували вулицями Канева, відвідували місця сили й національної пам'яті, слухали патріотичне звернення семінариста Богдана Фесика. Актуалізацію опорних знань учителька здійснила через прийом «Наплічник знань», під час якого учнівство активно ділилося знаннями про орфоепію як розділ мовознавства. Беручи за основу дослідження А.-М. Богосвятської, Ольга Іванівна з метою створення на уроці доброзичливої атмосфери запропонувала десятикласникам на бажання здійснити емоційне самооцінювання. Зазначимо, що такий прийом конкурсантка застосовувала протягом усього уроку.

Щоб легше пригадати наголошення різних частин мови, учні за групами опрацювали таблицю «Теоретична шпаргалка», однак у ній не було всієї інформації, тому вчителька створила QR-код із покликанням на сучасний орфоепічний словник.

Для закріплення учнями знань про наголос Ольга Іванівна використала низку вправ, виконуючи які, здобувачі освіти відвідували місця сили Канева. Вправа з ключем вимагала від десятикласників

розподілити слова на три групи: із наголосом на 1-му складі, із наголосом на 2-му складі, із наголосом на 3-му складі. Здобувачам освіти складно було впоратися із цим завданням, вони допустили чимало помилок. Вправа «Нехай звучить слово!» дала змогу досягти реалізації принципу текстоцентризму: учні, читаючи уривки з поезій класиків української літератури, не тільки закріплювали знання про наголоси, а й досліджували, як наголос впливає на ритмомелодику вірша.

Логуш Оксана Іванівна, учителька Калуського ліцею № 10 Калуської міської ради Івано-Франківської області, провела урок у 9 класі з теми «Розділові знаки між частинами складносурядного речення». Під час заняття вдало організовано діяльність учнів, запропоновано доречні форми й методи роботи. Учителька розвивала творчість школярів, що спонукало до активізації уваги здобувачів освіти та формування гнучкості й оригінальності мислення. Наскрізною лінією щодо соціокультурного компонента уроку стала тема вишивки й історії українського одягу. За допомогою вдало дібраного дидактичного матеріалу вчителька ефективно розвивала пізнавальну діяльність здобувачів освіти.

У своїй педагогічній діяльності Оксана Іванівна доречно використовує роботу з інтелект-картами як одним із найзручніших інструментів для візуальної структуризації інформації. На уроці-випробуванні вдалим прийомом стало створення у формі вишиванки карти розуму щодо особливостей смислових зв'язків між частинами складносурядного речення та відповідних розділових знаків у ньому.

Родзинка уроку – «вишиваний орнамент заняття». Учителька запропонувала учням після кожного

виконаного завдання на стрічці щодо послідовності етапів перебігу уроків вимальовувати позначки (вишивані ромби, круги й квадрати). Такий підхід забезпечив ефективне впровадження і самооцінювання, і формувального оцінювання. Цікаво, що навіть фізкультхвилинку вчителька майстерно провела за допомогою «вишивальних» рухів. Завдання, запропоновані на уроці, унаочнили відповідність методів, форм, прийомів освітньої роботи завданням і змістові навчального матеріалу та оптимальне поєднання їх.

Наприкінці уроку як рефлексію вчителька запропонувала метод «Капелюха», за допомогою якого вдалося підсумувати вивчене на занятті.

Конкурсний урок Уманської Любові Любомирівни, учительки Сокальської загальноосвітньої школи I–III ступенів № 5 Сокальської міської ради Львівської області. Заняття в 10 класі з теми «Закінчення іменників II відміни в родовому відмінку. Відмінкові закінчення іменників із конкретним та абстрактним значенням» було по-особливому сучасним і новаторським. Для уроку вчителька підготувала індивідуальні інтерактивні робочі зошити «Світ стилів». Кожен розділ зошита допомагав учням удосконалювати наскрізні вміння і містив завдання для компетентних мовців і читачів. Усі вправи, запропоновані на уроці, інтегровано з різними видами мистецтва. Цікаві знахідки уроку Уманської Любові – історії стилів та вишиванок, картинна галерея, бібліотека книжкових імен. Важливо, що на занятті доречно дотримано принцип текстоцентризму: наприклад, дослідження-відновлення на основі тексту, створення вільних есеїв, своєрідний подарунок учням цифрової версії поетичної збірки Ярини Чорногуз.

На початку заняття десятикласників активізувало створення емблеми уроку «Світ стилів» за допомогою новаторського прийому «5 С». Композиційним завершенням уроку на етапі рефлексії стало обговорення результатів роботи на основі цієї емблеми.

Організація заняття цілком відповідала педагогічній ідеї, над якою працює Любов Любомирівна, – «Технології візуалізації як спосіб відображення і розуміння навчальної інформації в сучасному освітньому процесі на уроках української мови та літератури». Відзначимо ефективну роботу на уроці з інтелект-картою, візуалізацію за допомогою штучного інтелекту, асоціативну практику на основі картин сучасної художниці Марти Пітчук тощо.

Позитивною ознакою уроків багатьох інших конкурсанток стала вдало дібрана наскрізна тема як соціокультурна лінія заняття. Зокрема, Григорчук Надія під час опрацювання порівняльного звороту запропонувала восьмикласникам спробувати себе в ролі рекордсменів, а все змістове наповнення дидактичного матеріалу розробила щодо теми рекордів. На уроці Старчик Анни десятикласники, аналізуючи написання прислівників та прислівникових сполук, поринули у віртуальну пізнавальну екскурсію в м. Кременчук, де вчителька-екскурсоводка показала важливі для її сім'ї місця, ознайомила із цікавими локаціями рідного міста. Калюжна Анжеліка підготувала для восьмикласників урок-гастротур вивчення прикладки як різновиду означення та написання її. Тема вишиванки стала наскрізною на уроці Уманської Тамари: учителька підготувала для дев'ятикласників бейджі, на яких у

формі вишитого символу зашифрувала ім'я кожного здобувача освіти.

Глибоким і пізнавальним змістом наповнений урок Калиниченко Оксани («Складнопідрядні речення з підрядними означальними та з'ясувальними», 9 клас). Мовну тему заняття вчителька представила крізь призму стартапів та бізнес-ідей. Це неабияк пожвавило групову та індивідуальну роботу на уроці. На етапі мотивації навчальної діяльності здобувачі освіти добирали до свого образу / настрою портрети успішних підприємців, а впродовж заняття мали змогу дізнатися цікаві факти про роль меценатів у розвитку української культури, освіти й науки.

Цікавий матеріал міжмистецького контексту став основою уроку Король Лілії з теми «Однорідні й неоднорідні означення», 8 клас. Учителька порушила тему значення мистецтва в період війни. Упродовж заняття за допомогою дібраного дидактичного матеріалу педагогиня доводила важливість культурного фронту. Зауважимо, що під час військової агресії потрібно обережно добирати матеріали для уроків, особливо якщо унаочнення стосуються тривожних для сучасного суспільства тем. Наприклад, мурал із військовим літаком у Старокостянтинові (Хмельниччина) вплинув на емоційний стан і здобувачів освіти, і самої вчительки.

Для будь-якого уроку важливо організувати простір задля спілкування між усіма учасниками освітнього процесу, адже основна мета комунікації полягає в залученні учнів до навчання та мотивації діяльності. Нерідко на заняттях учителям не вдалося організувати навчальну взаємодію та налагодити зворотний зв'язок.

Конкурсантки застосовували поєднання різних форм групової роботи, що виробляє стійкий інтерес до предмета, усуває одноманітність навчального процесу, мобілізує вольові й інтелектуальні зусилля учнів, розвиває їхню соціальну активність. Однак така робота є ефективною лише за умови її постійного впровадження на практиці. Якщо вчитель планує урок із використанням групових форм роботи, варто продумати місце й мету організації такої роботи, оскільки учні мають бути вмотивовані побачити сенс спільної діяльності. Також важливо поцікавитися, чи до цього здобувачі освіти мали досвід колективної роботи, доречно вибудувати зміст завдання так, щоб учні змогли розподілити його між собою для досягнення спільного результату.

Однією з важливих умов проведення уроку є раціональний вибір його типу й дотримання основних елементів структури. У кількох проведених заняттях спостерігали невідповідність між типом уроку та його основними структурними елементами.

Загалом учасниці конкурсу продемонстрували достатній рівень у визначенні оптимальних способів зворотного зв'язку та оцінювання з використанням різноманітних платформ, як-от: Padlet, LearningApps, Wordwall, Liveworksheets та ін. Деякі учасниці ефективно використали різні форми оцінювання діяльності (самооцінювання, формувальне оцінювання за допомогою карток). Це пов'язано з тим, що на сучасному уроці не можна не дооцінювати важливості застосування принципів формувального оцінювання. Здобувачі освіти набагато частіше потребують не так оцінки в балах, як повідомлення про те, що учням не вдалося і як саме це можна виправити. Формувальне

оцінювання має допомогти школярам здійснювати моніторинг та рефлексію щодо свого навчання.

Зазначимо, що під час підготовки до уроку важливо збалансовано й аргументовано поєднувати цифрові інструменти, грамотно обирати з безлічі саме той, який дасть змогу створити якісний інформаційний продукт для підтримки освітнього процесу.

Нерідко конкурсантки занадто захоплювалися широким арсеналом цифрових ресурсів задля надмірного осучаснення заняття. У результаті цього не вистачало часу на пояснення незрозумілих понять із теми уроку, роботу з підручником та письмо в зошитах. Траплялися випадки, коли на уроці в процесі опрацювання пунктуаційних норм учителька тільки усно озвучувала потрібний у реченні розділовий знак: ні в презентації, ні на дошці, ні в зошитах школярів жодних записів не було.

Щоб досягнути більшої ефективності виконання поставлених для самостійної роботи завдань, а кінцевий результат був якісним та успішним, робота вчителя має бути спрямована на урізноманітнення вправ, регламентацію часу на виконання, активізацію діяльності. Звертаємо увагу, що до перегляду відео або будь-якого іншого медіатексту вчитель має зорієнтувати учнів, із якою метою вони це робитимуть. Не можна допускати перегляду з метою перегляду. Інколи учасниці намагалися стилізувати навчальне заняття за допомогою мемів, добірки відеофрагментів із пісень сучасних виконавців, однак така робота не стала ефективною для учнів, адже здебільшого діти навіть не розуміли мети завдання.

Траплялися випадки, коли конкурсантки допускали змістові помилки під час пояснення матеріалу чи під час аналізу певних завдань. Також

журі звернуло увагу на наявність лексичних, стильових та граматичних анормативів у професійному мовленні конкурсанток.

На сучасному уроці особливо важливим є дотримання принципів академічної доброчесності. На жаль, багато конкурсанток не вказувало джерел узятої зі всемережжя інформації, яка стосувалася мистецьких творів, художніх і медійних текстів та навіть авторських освітянських розробок. Однак відзначимо учасниць, які виявили досить високий рівень дотримання академічної доброчесності: Тетяна Ксьондзик із Рівненщини, Анна Старчик із Полтавщини, Лілія Король із Хмельниччини, Оксана Калиниченко з Харківщини.

Світлина на згадку (результати конкурсу підбито)

ЗАГАЛЬНІ РЕЗУЛЬТАТИ ФІНАЛЬНОГО ЕТАПУ ІІ ТУРУ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО КОНКУРСУ «УЧИТЕЛЬ РОКУ – 2024» В НОМІНАЦІЇ «УКРАЇНСЬКА МОВА ТА ЛІТЕРАТУРА»

У відбірковому етапі конкурсу взяли участь 25 конкурсанток, діапазон педагогічного стажу яких коливається від 4 до 32 років (рис.6). Середній показник педагогічного стажу конкурсанток становить 14 років.

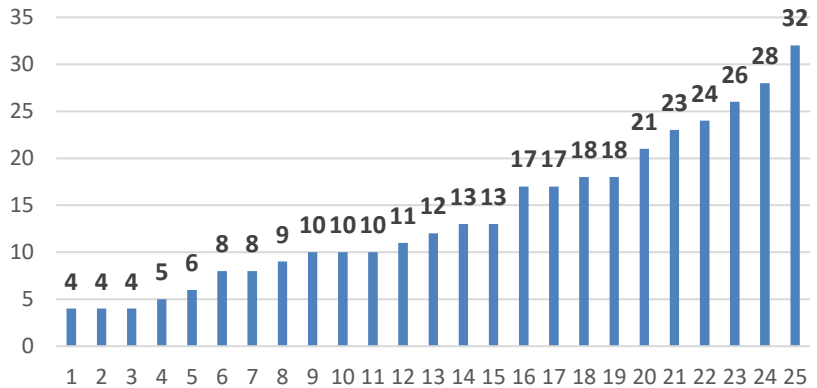

Рис. 6. Педагогічний стаж учасниць конкурсу

Найбільша кількість конкурсанток має вищу кваліфікаційну категорію (48 %), майже однакова кількість учасниць конкурсу мають І і ІІ кваліфікаційні категорії (28 % і 24 % відповідно) (рис. 7).

Рис. 7. Кваліфікаційні категорії учасниць конкурсу

10 учасниць конкурсу (36 %) мають педагогічні звання: звання «старший учитель» – 8 учасниць (28 %), звання «учитель-методист» – 2 учасниці (8 %).

За результатами відбіркового етапу (за сумою балів трьох випробувань: «Написання есею», «Тестування», «Аналіз поетичного твору») 13 із 25 конкурсанток завершили фахове змагання у фінальному етапі конкурсу. Зокрема, це: *Боделан Наталія* (Одеська область), *Войтенко Ганна* (Сумська область), *Карпенко Юлія* (м. Київ), *Козеровська Наталія* (Волинська область), *Кривенко Юлія* (Дніпропетровська область), *Матевощук Лілія* (Тернопільська область), *Мельник Валентина* (Донецька область), *Мусянович Тетяна* (Кіровоградська область), *Перещ Юлія* (Чернігівська область), *Разлог Марина* (Вінницька область), *Станченко Віолета* (Херсонська область), *Улановська Марина* (Миколаївська область), *Шумбар Ольга* (Київська область).

Діапазон балів учасниць, що не пройшли до наступного етапу фінальних випробувань, коливається від найменшого балу – 51,429 до найвищого – 66,286 (рис. 8).

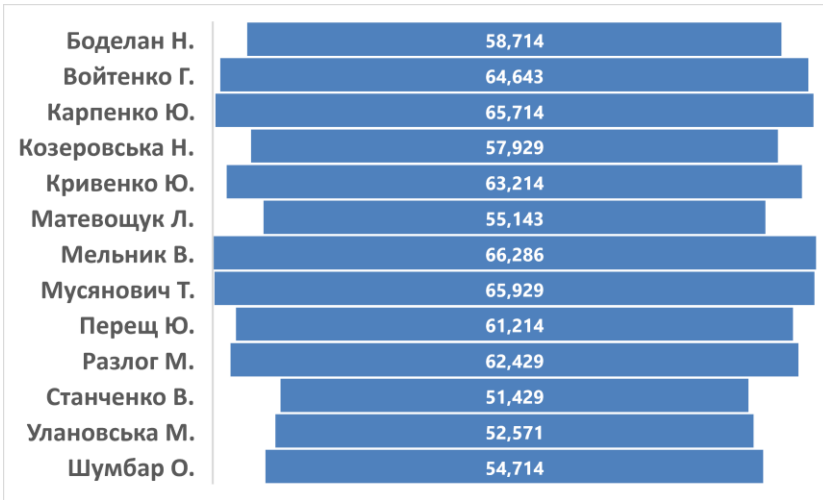

Рис. 8. Кількість балів, отриманих конкурсантками за трьома випробуваннями («Написання есею», «Тестування», «Аналіз поетичного твору»)

В очному фінальному етапі другого туру конкурсу взяли участь 12 конкурсанток, які за сумою балів дистанційних трьох випробувань («Написання есею», «Тестування», «Аналіз поетичного твору)» набрали бали від 68,500 до 84,786. Це *Григорчук Надія* (Житомирська область), *Калиниченко Оксана* (Харківська область), *Калюжна Анжеліка* (Запорізька область), *Король Лілія* (Хмельницька область), *Косташ Зоряна* (Чернівецька область), *Ксьондзик Тетяна* (Рівненська область), *Логуш Оксана* (Івано-Франківська область), *Морокова Ольга* (Черкаська

область), *Романюк Ірина* (Закарпатська область), *Старчик Анна* (Полтавська область), *Уманська Любов* (Львівська область), *Уманська Тамара* Луганська область) (рис. 9).

Рис. 9. Географія фіналісток конкурсу

Аналізування географії фіналісток дає підстави констатувати, що у фінальному етапі другого туру конкурсу учасниці представили всі регіони України: центр – 2 фіналістки, південь – 1 фіналістка, схід – 2 фіналістки, захід – 7 фіналісток.

Рейтинг 12-х фіналісток конкурсу визначено за сумою балів усіх п'яти випробувань: «Аналіз поетичного твору», «Майстерка», «Написання есею», «Тестування» та «Урок» (рис. 10).

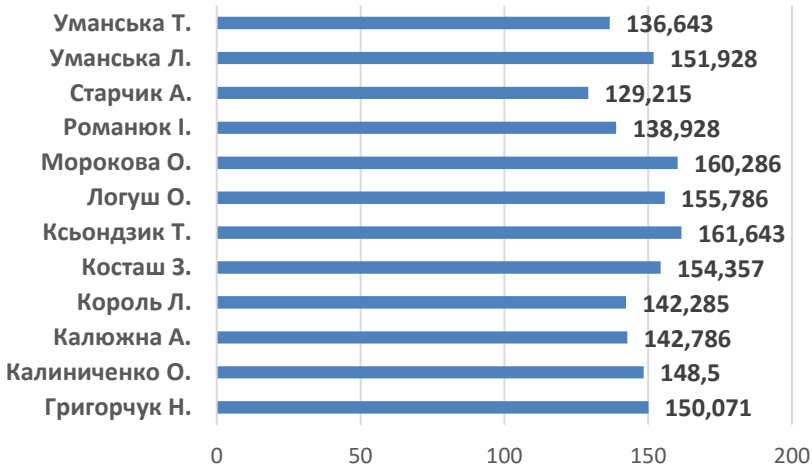

Рис. 10. Кількість балів, отриманих конкурсантками за всіма випробуваннями

Максимальна кількість балів, що можна було отримати за результатами всіх п'яти випробувань, становить 200 б. Як видно з рис. 10, діапазон балів 12-х учасниць фінального етапу другого туру конкурсу коливається від найменшого балу – 129,215 (64,6 % від максимальної кількості балів) до найвищого – 161,643 (80,8 % від максимальної кількості балів).

Отже, за результатами фінального етапу журі визначило переможницю і двох лауреаток конкурсу (рис. 11):

І місце – переможниця конкурсу ***Ксьондзик Тетяна*** (учителька української мови й літератури Радивилівського ліцею № 1 Радивилівської міської ради Дубенського району Рівненської області), набрала сумарно 161,643 б. (80,8 %);

ІІ місце – лауреатка конкурсу ***Морокова Ольга*** (учителька української мови й літератури, зарубіжної

літератури Канівської спеціалізованої школи I–III ступенів № 6 з поглибленим вивченням іноземних мов Канівської міської ради Черкаської області) набрала сумарно 160,286 б. (80,1 %);

III місце – лауреатка конкурсу ***Логуш Оксана*** (учителька української мови й літератури Калуського ліцею № 10 Калуської міської ради Івано-Франківської області), набрала сумарно 155,785 б. (77,9 %).

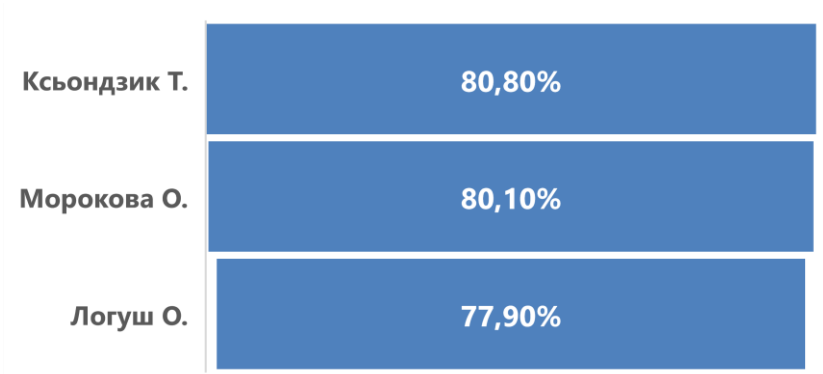

Рис. 11. Відсоток балів, отриманих переможницею й лауреатками за всіма випробуваннями

Різниця між сумою балів між першим і другим місцем є незначною – 1,357 б., між другим і третім – вона становить 4,501 б., а між першим і дванадцятим – 32,428 б.

Проаналізуємо результати, отримані переможницею і двома лауреатками за всіма випробуваннями у відсотковому еквіваленті від максимального бала за кожне випробування (рис. 12).

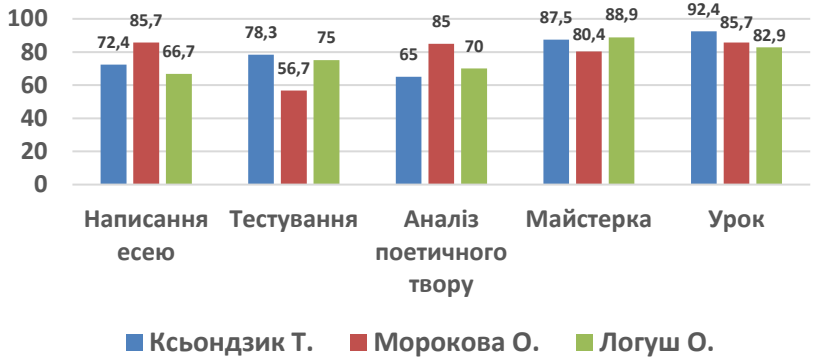

Рис. 12. Результати, отримані переможницею і двома лауреатками за всіма випробуваннями у відсотковому еквіваленті від максимального бала за випробування

Як видно з рис. 12, максимальну кількість балів переможниця конкурсу Ксьондзик Тетяна отримала в двох випробуваннях – «Тестування» (78,3 %) і «Урок» (92,4 %), лауреатка конкурсу Морокова Ольга отримала максимальну кількість балів у двох інших випробуваннях – «Написання есею» (85,7 %) і «Аналіз поетичного твору» (85 %), а лауреатка конкурсу Логуш Оксана набрала максимальну кількість балів лише з одного випробування – «Майстерка» (88,9 %). Водночас з-поміж усіх випробувань найгірший результат переможниця конкурсу Ксьондзик Тетяна й лауреатка конкурсу Логуш Оксана отримали за аналіз поетичного твору (65 % і 70 % відповідно), а лауреатка конкурсу Морокова Ольга – за тестування (56,7 %).

До того ж відзначимо й двох фіналісток другого туру конкурсу, які мають найвищі результати за окремими випробуваннями (рис. 13).

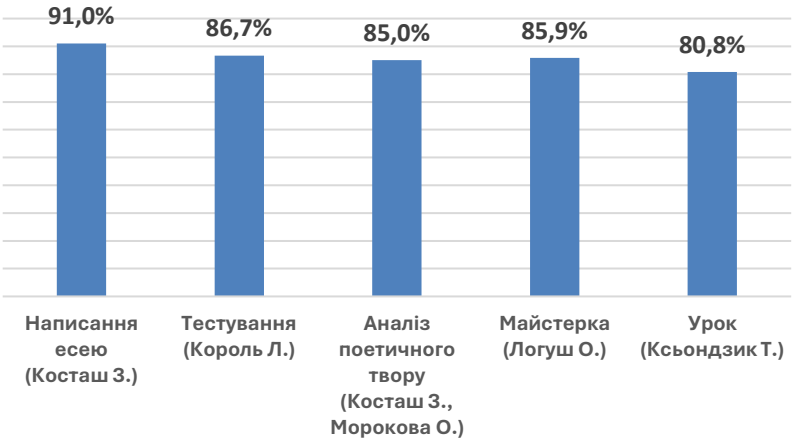

Рис. 13. фіналістки конкурсу, що мають найвищі результати за кожним випробуваннями у відсотковому еквіваленті від максимального бала

Зокрема, найвищий результат з двох випробувань – «Написання есею» й «Аналіз поетичного твору» – отримала фіналістка конкурсу з Буковини Косташ Зоряна (у відсотковому значенні це 91 % і 85 % відповідно), а з тестування найкращі результати продемонструвала фіналістка конкурсу із Хмельниччини Король Лілія (86,7 %).

ІНФОРМАЦІЯ ПРО УЧАСНИЦЬ ІІ ТУРУ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО КОНКУРСУ «УЧИТЕЛЬ РОКУ – 2024» В НОМІНАЦІЇ «УКРАЇНСЬКА МОВА ТА ЛІТЕРАТУРА»

Боделан Наталія Михайлівна, учителька української мови й літератури Балтського ліцею № 2 Балтської міської ради Одеської області.

Педагогічний стаж – 18 років.

Вища *кваліфікаційна категорія.*

Методична ідея: Освітня інтеграція – інтеграція в життя. Активно застосовує віртуальні екскурсії як дієвий засіб популяризації навчання, науки та культури. Завдяки розвитку сучасних цифрових технологій відвідування найкращих музеїв світу стало реальністю. Результатом роботи є створення й використання в освітньому процесі комп'ютерних тестів, мультимедійних презентацій, проведення уроків української мови та літератури з використанням сучасних комунікаційних засобів, інтернетових ресурсів і сервісів.

Результати участі в конкурсі: учасниця відбіркового туру (**58,714 б.** зі 100 б.).

Войтенко Ганна Іванівна, учителька української мови й літератури Сумського закладу загальної середньої освіти І–ІІІ ступенів № 10 Сумської міської ради.

Педагогічний стаж – 17 років.

Перша *кваліфікаційна категорія.*

Методична ідея: Формування життєвих компетентностей учнів на уроках словесності засобами інформаційно-комунікаційних технологій. Для

формування життєвих компетентностей використовує інтерактивні методи та прийоми (роботу в групах, парах, ігрові технології тощо), які формують уміння колективно розв'язувати завдання, сприяють активізації особистісних якостей здобувача освіти. Добирає онлайнові ресурси (вебсайти, мобільні додатки, онлайнові платформи), що відповідають вимогам Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти, концепції НУШ, очікуваним результатам уроку, потребам учнів, і є простими у використанні.

Результати участі в конкурсі: учасниця відбіркового туру (**64,643 б.** зі 100 б.).

Григорчук Надія Андріївна, учителька української мови й літератури Черняхівського ліцею №1 Черняхівської селищної ради.

Педагогічний стаж – 21 рік.

Вища *кваліфікаційна категорія. Старший учитель.*

Методична ідея: Методи критичного мислення на уроках словесності як засіб формування м'яких навичок. На уроках активно використовує технологію скрайбінгу: мікс малюнків, слів, фраз, стислих пропозицій, стрілок, які показують взаємозв'язок, смайликів та інших графічних символів; технологію кросенсу – візуальний асоціативний ланцюжок, що складається з 9 зображень, які з різних боків характеризує певне поняття чи явище. Прийом «Фішбоун» застосовує у власній інтерпретації як «Хмарочос роздумів»: здобувачі освіти із захопленням будують багатоповерхівку, ставлячи проблему й обдумуючи причиново-наслідкові зв'язки вирішення її.

Результати участі в конкурсі: фіналістка конкурсу (**150,071 б.** із 200 б.).

Калиниченко Оксана Олександрівна, учителька української мови й літератури комунального закладу «Дергачівський ліцей № 2» Дергачівської міської ради Харківської області.

Педагогічний стаж – 5 років.

Перша *кваліфікаційна категорія*.

Методична ідея: формування комунікативної компетентності здобувачів загальної середньої освіти в процесі індивідуальної текстотвірної діяльності на уроках української мови й літератури. Такі текстові продукти, як меми, сторителінги, фанфіки, комікси, постери, дають змогу перетворити сюжет твору, біографію автора чи мовне правило на цікаву історію, що сприяє кращому засвоєнню інформації. Додатково для розвитку комунікативної компетентності учнів використовує дебати і створення подкастів. Активно застосовує елементи психосоціального навчання, як-от: зображення-криголами та рефлексії. Учні навчаються визначати та називати власні емоції, а також розгорнуто висловлюватися у форматі усного мовлення. Готуючись до уроків, використовує зворотний дизайн, щоб одразу визначити очікувані результати та конкретні вміння здобувачів освіти після заняття.

Результати участі в конкурсі: фіналістка конкурсу (**148,500 б.** із 200 б.).

Калюжна Анжеліка Сергіївна, учителька української мови й літератури Запорізького академічного ліцею № 31 Запорізької міської ради Запорізької області.

Педагогічний стаж – 8 років.

Друга *кваліфікаційна категорія*.

Методична ідея: Розвиток комунікативної компетентності здобувачів освіти шляхом

використання інтернет-застосунків на уроках української мови й літератури. Візуалізація, тезисний виклад теорії та виконання практичних завдань, якісне дидактичне наповнення уроків, створене за допомогою різноманітних інтернет-застосунків, допомагають полегшити опанування навчального матеріалу, а також дають змогу організувати систематичну роботу з розвитку комунікативної компетентності у здобувачів освіти та культури мовлення зокрема.

Результати участі в конкурсі: фіналістка конкурсу (**142,786 б.** із 200 б.).

Карпенко Юлія Вячеславівна, учителька української мови й літератури ліцею «Голосіївський» № 241 міста Києва.

Педагогічний стаж – 13 років.

Вища *кваліфікаційна категорія. Старший учитель.*

Методична ідея: Креативність, інноваційність, розвиток пізнавального інтересу в учнів. На уроках української мови й літератури використовує інтерактивні, творчі методи і прийоми, особливу увагу приділяє методу проєктів, під час застосування якого учні самостійно добирають інформацію, експериментують, учаться взаємодіяти. Віддає перевагу роботі у великих і малих групах.

Результати участі в конкурсі: учасниця відбіркового туру (**65,714 б.** зі 100 б.).

Козеровська Наталія Миколаївна, учителька зарубіжної літератури і української мови та літератури Комунального закладу загальної середньої освіти «Луцький ліцей №9 Луцької міської ради».

Педагогічний стаж – 28 років.

Вища *кваліфікаційна категорія. Старший учитель.*

Методична ідея: Розвиток емоційного інтелекту на уроках мови та літератури як засіб формування ціннісних орієнтацій школярів. Свою роботу планує так, щоб діти брали активну участь у навчальній діяльності: читали вголос, відповідали на запитання, переказували уривки близько до тексту, створювали малюнки; пропонує за ілюстрацією розіграти діалог, використовуючи текст казки чи оповідання, виконати ролі різних героїв, узяти інтерв'ю в кращого актора. Особливу увагу приділяє розвиткові відтворювальної уяви, що сприяє формуванню вміння розуміти емоції.

Результати участі в конкурсі: учасниця відбіркового туру (**57,929 б.** зі 100 б.).

Король Лілія Григорівна, учителька української мови й літератури Старокостянтинівського навчально-виховного комплексу «Спеціалізована школа І ступеня, гімназія» імені Героя України Сергія Михайловича Бондарчука.

Педагогічний стаж – 9 років.

Перша *кваліфікаційна категорія. Старший учитель.*

Методична ідея: Формування в учнів м'яких навичок на уроках української мови й літератури. Цю ідею намагається реалізувати поєднанням різноманітних активних форм роботи (індивідуальних, парних, групових, колективних), частково-пошукових, пошукових, дослідницьких. До уроків добирає нестандартні, практичного характеру завдання, пов'язані з різними життєвими ситуаціями, орієнтовані на потреби школярів. Окрему увагу на уроках приділяє розвиткові вміння працювати в команді, лідерських та комунікативних навичок.

Результати участі в конкурсі: фіналістка конкурсу (**142,285 б.** із 200 б.).

Косташ Зоряна Петрівна, учителька української мови й літератури Чернівецького ліцею № 10 Чернівецької міської ради.

Педагогічний стаж – 13 років.

Вища *кваліфікаційна категорія.*

Методична ідея: Розвиток критичного мислення на уроках української мови й літератури. Працює над тим, щоб здобувачі освіти не боялися робити помилки, а сприймали їх як невід'ємну частину опанування нового, як ознаку того, що триває рух уперед, училися на них, бачили свій поступ. Моделює ситуації для подолання помилок, наголошує на тому, що в дитини вийшло, а потім разом обговорюють, що можна було б зробити по-іншому, додати, змінити. Володіє різними типами запитань (загальні, для уточнення, що перевіряють припущення, факти, зрозумілість перспектив, зрозумілість завдань тощо). Застосовує їх цілеспрямовано, стимулює учнів ставити запитання до текстів, візуальних джерел, один одному, до вчителя. Розвиваючи критичне мислення, завжди застосовує активне й кооперативне навчання (роботу в групах, парах).

Результати участі в конкурсі: фіналістка конкурсу (**154,357 б.** із 200 б.).

Кривенко Юлія Миколаївна, учителька української мови й літератури Дніпровської гімназії № 85 Дніпровської міської ради.

Педагогічний стаж – 18 років.

Вища *кваліфікаційна категорія.*

Методична ідея: Можливості онлайн-платформи «YouTube» та ігрових методів, зокрема інтерактивних вправ, як засобів підвищення мотивації здобувачів освіти до навчання та результативності освітнього процесу. Створила власний ютуб-канал *uchyty-in-ua*

(https://www.youtube.com/@uchytyinua), який дав змогу учням опановувати навчальний матеріал у зручний час.

Результати участі в конкурсі: учасниця відбіркового туру (**63,214 б.** зі 100 б.).

Ксьондзик Тетяна Миколаївна, учителька української мови й літератури Радивилівського ліцею №1 Радивилівської міської ради Дубенського району Рівненської області.

Педагогічний стаж – 6 років.

Друга *кваліфікаційна категорія.*

Методична ідея: Діяльнісний підхід до навчання як найбільш гнучка форма залучення кожного учня в роботу, переходу від простих до складних завдань. Здобувачі освіти стають активними співтворцями освітнього процесу. У своїй педагогічній діяльності практикує стратегію навчання «Перевернутий клас», «Ротаційні трійки», «Мозковий штурм», «Лінгвістичний експеримент», «Мовне дослідження» тощо.

Результати участі в конкурсі: переможниця конкурсу (**161,643 б.** із 200 б.).

Логуш Оксана Іванівна, учителька української мови й літератури Калуського ліцею № 10 Калуської міської ради Івано-Франківської області.

Педагогічний стаж – 26 років.

Вища *кваліфікаційна категорія. Старший учитель.*

Методична ідея: Розвиток творчого мислення школярів на уроках словесності як одна з умов реалізації ключових компетентностей. Виховує в них здатність до критичного аналізу й об'єктивного оцінювання різних явищ і фактів, до творчих пошуків, до оригінального розв'язання проблем, тобто формує

повноцінну, інтелектуально розвинену й духовно багату особистість, водночас щиру, добру, відкриту до пізнання нового. Реалізуючи педагогічну ідею, ставить за мету не скерувати всіх дітей бути прозаїками, есеїстами, поетами, а навчити вдумливо читати, аналізувати прочитане і, найважливіше, не боятися висловлювати думку, власні судження, міркування, відстоюючи та захищаючи їх.

Результати участі в конкурсі: лауреатка конкурсу (**155,785 б.** із 200 б.).

Матевощук Лілія Юріївна, учителька української мови й літератури Лановецького закладу загальної середньої освіти I–III ступенів № 2 Лановецької міської ради Кременецького району Тернопільської області.

Педагогічний стаж – 10 років.

Друга *кваліфікаційна категорія*.

Методична ідея: Розвиток в учнів ключових компетентностей, в основі яких лежить наскрізне вміння читання з розумінням. Щоб розвивати здатність учнів до емоційного сприйняття прочитаного використовує елементи біоадекватної технології, в основі якої – орієнтація на ціннісні, фізіологічні, інтелектуальні та духовні можливості людини. Для усвідомлення прочитаного вважає найбільш доцільним використання проєктної технології (створення лепбуків, відеокліпів, бук-трейлерів, колажів, виставок, «дерева життя письменника»), інформаційно-комунікаційних та комп'ютерних технологій (LerningApps, WordArt, нейромережі на основі штучного інтелекту, чату «На урок (поговори з письменником)».

Результати участі в конкурсі: учасниця відбіркового туру (**55,143 б.** зі 100 б.).

Мельник Валентина Геннадіївна, учителька української мови й літератури Краматорської загальноосвітньої школи І–ІІІ ступенів № 3 Краматорської міської ради.

Педагогічний стаж – 23 років.

Вища *кваліфікаційна категорія. Учитель-методист.*

Методична ідея: Застосування інструментів дизайн-мислення в роботі вчителя-словесника. Пропонуючи учнівству різні формати творчого продукту, постійно шукає нові шляхи досягнення мети. Дійшла висновку, що найбільш ефективним для уроків мови й літератури є створення колажів, ментальних карт, моделей, скрапбукінгів, сторінок письменників чи героїв у соціальних мережах, рекламних плакатів чи листівок. Оформити їх можна як на папері чи робочій дошці, так і на різноманітних вебресурсах. Головне – випробувати ідею, набути початкового досвіду користувачів.

Результати участі в конкурсі: учасниця відбіркового туру (**66,286 б.** зі 100 б.).

Морокова Ольга Іванівна, учителька української мови й літератури, зарубіжної літератури Канівської спеціалізованої школи І–ІІІ ступенів № 6 з поглибленим вивченням іноземних мов Канівської міської ради Черкаської області.

Педагогічний стаж – 10 років.

Перша *кваліфікаційна категорія. Старший учитель.*

Методична ідея: Івент-навчання – виклики й перспективи сучасності. Орієнтиром у реалізації розвитку івент-програми визначила компетентнісний підхід, а саме: інноваційність, злагодженість та націлення на життя. Основна потреба сучасної івент-

програми навчання – збереження психологічного та емоційного здоров'я, тому використовує технології ед'ютейнменту: проводить уроки української мови й літератури в музеях, приміщенні суду, на сцені, у спортзалі; наставниками-партнерами є політики, військові, волонтери та інші люди, які активно формують мотивацію та усвідомлення необхідності навчання, застосування навчального матеріалу в повсякденному житті. Акцентує увагу на розвиткові м'яких навичок, критичного мислення. Використовує власні STEM-картки для формувального оцінювання, систему взаємооцінювання та креативного оцінювання.

Результати участі в конкурсі: лауреатка конкурсу (**160,286 б.** із 200 б.).

Мусянович Тетяна Валеріївна, учителька української мови й літератури комунального закладу «Ліцей "Європейська освіта" Кропивницької міської ради».

Педагогічний стаж – 11 років.

Вища *кваліфікаційна категорія. Старший учитель.*

Методична ідея: Формування і розвиток критичного мислення українськомовної особистості. На етапі виклику (мотивації) для усвідомлення необхідності засвоєння навчального матеріалу та застосування його в повсякденному житті використовує занурення в ситуацію. Замість вивчення окремих слів і граматичних правил, учні опановують мову в реальних контекстах. Матеріалом для мовного аналізу стають вивіски, візитівки, реклама в соціальних мережах, інформація на етикетках, що містять порушення літературних норм.

Результати участі в конкурсі: учасниця відбіркового туру (**65,929 б.** зі 100 б.).

Перещ Юлія Миколаївна, учителька української мови й літератури Остерського ліцею № 1 Остерської міської ради.

Педагогічний стаж – 24 роки.

Вища *кваліфікаційна категорія. Старший учитель.*

Методична ідея: Формування критичного мислення в учнів на уроках української мови й літератури. Розвиток критичного мислення дає змогу залучати всіх учнів до активної діяльності на уроці, сприяє самореалізації дитини, учить спілкуватися, співпрацювати з іншими, критично мислити, відстоювати свій погляд. Завдяки вмінню критично мислити учні позбуваються комплексу, що їхня думка не збігається з думками однокласників.

Результати участі в конкурсі: учасниця відбіркового туру (**61,214 б.** зі 100 б.).

Разлог Марина Сергіївна, учителька української мови й літератури комунального закладу «Вінницький ліцей № 34».

Педагогічний стаж – 4 роки.

Друга *кваліфікаційна категорія.*

Методична ідея: Інтеграція театрального мистецтва та української літератури. Опановуючи нові знання саме через творчу діяльність, учні навчаються взаємодіяти один з одним, набувають навичок змінювати стереотипне мислення і використовувати нові шляхи для осмислення раніше засвоєного матеріалу. У роботі використовує різні форми та методи: тренінги, аналіз драматичних творів, концертну діяльність, постановку вистав, ознайомлення з народною творчістю. Крім створення сценаріїв, учні пробують себе в амплуа поетів, есеїстів, журналістів...

Результати участі в конкурсі: учасниця відбіркового туру (**62,429 б.** зі 100 б.).

Романюк Ірина Іванівна, учителька української мови й літератури Лазещинського закладу загальної середньої освіти І–ІІІ ступенів Ясінянської селищної ради Рахівського району Закарпатської області.

Педагогічний стаж – 8 роки.

Перша *кваліфікаційна категорія*.

Методична ідея: Формування ключових компетентностей успішної особистості методами продуктивного навчання на уроках предметів мовно-літературної галузі. Якщо використовувати сучасні методи розумно, розвивавальний ефект навчання підвищиться, а спільна праця учнів та вчителя в пошуку істини створить позитивні враження. На кожному уроці потрібні інтерес і захопленість самого вчителя, готовність самому дивувати і дивуватися. «Щоб запалити, треба горіти», запалює сумлінна і всебічна підготовленість до уроку, емоційна щедрість учителя, захоплення своїм предметом та успіхами дітей.

Результати участі в конкурсі: фіналістка конкурсу (**138,928 б.** із 200 б.).

Станченко Віолета Ігорівна, учителька української мови й літератури Херсонської загальноосвітньої школи І–ІІІ ступенів № 39 «Школа-родина» Херсонської міської ради.

Педагогічний стаж – 4 роки.

Друга *кваліфікаційна категорія*.

Методична ідея: Розвиток творчого потенціалу учнів на уроках української мови і літератури. Передусім на уроках створює спеціальні умови, що сприяють формуванню творчого потенціалу учнів. Це: створення сприятливої атмосфери спілкування, що стимулює дітей на різноманітну творчу діяльність; збагачення освітнього середовища новими

враженнями та судженнями; чітке визначення мети і кінцевих результатів роботи, способів її оцінювання; спонукання учнів до генерування нових, оригінальних, креативних ідей; залучення учнів у процес розроблення завдань творчого характеру; надання дитині свободи у виборі діяльності та права самостійно приймати рішення; практична спрямованість навчання і моделювання життєвих ситуацій.

Результати участі в конкурсі: учасниця відбіркового туру (**51,429 б.** зі 100 б.).

Старчик Анна Іванівна, викладач наукового ліцею «Політ» при обласному коледжі «Кременчуцька гуманітарно-технологічна академія імені А. С. Макаренка» Полтавської обласної ради.

Педагогічний стаж – 10 років.

Перша *кваліфікаційна категорія.*

Методична ідея: Кейс-урок: навчання впродовж життя задля збереження ментального здоров'я. Ця технологія дає змогу мотивувати учнівство до навчання, зацікавити його, спонукати до обміркування проблемних, пошукових завдань, завдань, спрямованих на розвиток логічного й критичного мислення тощо. При цьому втручання вчителя в процес пошуку вирішення проблеми мінімальне. Залежно від особливостей теми можна провести весь урок у формі кейсу або запропонувати мінікейс на певному етапі засвоєння чи застосування вивченого матеріалу. У створенні кейсів у пригоді стануть методи й прийоми розвитку критичного мислення (критичне читання, сенкан, мозковий штурм, асоціативний кущ тощо), а також уміння вчителя розробляти завдання проблемного характеру.

Результати участі в конкурсі: фіналістка конкурсу (**129,215 б.** із 200 б.).

Улановська Марина Олександрівна, заступниця директора з навчально-виховної роботи, учителька української мови й літератури Миколаївського ліцею № 8 Миколаївської міської ради Миколаївської області.

Педагогічний стаж – 4 років.

Друга *кваліфікаційна категорія*.

Методична ідея: Створення захопливого інтелектуального середовища, у якому учнівство глибше розуміє та цінує українську мову й літературу. Це охоплює розвиток мовленнєвих навичок, аналіз літературних текстів, розвиток критичного мислення та культури слова. Використовує спеціальні онлайнові платформи та інтерактивні відеоуроки, ресурсні практики, творчі завдання тощо.

Результати участі в конкурсі: учасниця відбіркового туру (**52,571 б.** зі 100 б.).

Уманська Любов Любомирівна, учителька української мови й літератури Сокальської загальноосвітньої школи I–III ступенів № 5 Сокальської міської ради Львівської області.

Педагогічний стаж – 17 років.

Вища *кваліфікаційна категорія*. *Учитель-методист*.

Методична ідея: Технології візуалізації як спосіб відображення й розуміння навчальної інформації в сучасному освітньому процесі на уроках української мови й літератури. Осучаснення письменників на уроках української літератури – це не лише цікаве заняття, а й ефективне. Пропонує активне використовання емодзі, створення власних малюнків (скрайбінг), ілюстрацій до творів, мемів, інтелект-карт, виготовлення лепбуків, ейдос-конспектів. Разом із

учнями надає форму абстрактним поняттям, наприклад, щастю, волі, пізнанню, спорідненій праці, сміливості, мудрості, радості. Мета – уявити предмети, яких немає в полі зору (асоціативний конспект). З-поміж різноманітних графічних способів опрацювання матеріалу учнів приваблюють кластери. Такий прийом є ефективним на етапі рефлексії, бо дає змогу охопити великий обсяг інформації, залучити до роботи всіх учнів.

Результати участі в конкурсі: фіналістка конкурсу (**151,928 б.** із 200 б.).

Уманська Тамара Олександрівна, учителька української мови й літератури, зарубіжної літератури, заступниця директора Кремінського ліцею № 5 Кремінської міської ради Луганської області.

Педагогічний стаж – 32 роки.

Вища *кваліфікаційна категорія. Учитель-методист.*

Методична ідея: Активізація пізнавального інтересу під час формування ключових компетентностей. Використовує технології розвивального навчання, розвитку критичного мислення, технологію навчання як дослідження, технологію випереджального навчання. Розробила власну технологію «УРОК НА ДОЛОНІ», обов'язковими елементами якої є інтерактивна урок-долоня. Використовує здобутки натхненного та ресурсного навчання.

Результати участі в конкурсі: фіналістка конкурсу (**136,643 б.** із 200 б.).

Шумбар Ольга Олександрівна, учителька української мови й літератури Броварського ліцею № 2

імені В.О. Сухомлинського Броварської міської ради Київської області.

Педагогічний стаж – 12 років.

Перша *кваліфікаційна категорія*.

Методична ідея: Інноваційні технології навчання як основа і засіб формування ключових компетентностей учнів на уроках української мови й літератури. У своїй професійній діяльності акцентує увагу на створенні простору для формування й розвитку критичного та креативного мислення учнівства, комунікації та якісної кооперації, тобто ключових інноваційних умінь – навичок «4 К».

Результати участі в конкурсі: учасниця відбіркового туру (**54,714 б.** зі 100 б.).

Журі конкурсу в День вишиванки

ЧЛЕНИ ЖУРІ ІІ ТУРУ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО КОНКУРСУ «УЧИТЕЛЬ РОКУ – 2024» В НОМІНАЦІЇ «УКРАЇНСЬКА МОВА ТА ЛІТЕРАТУРА»

ОМЕЛЬЧУК Сергій Аркадійович	перший проректор Херсонського державного університету, доктор педагогічних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України, лауреат Усеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2002», *голова журі*
КЕЦМУР Ольга Василівна	учителька української мови та літератури Калуського ліцею № 10 Калуської міської ради Івано-Франківської області, заслужена вчителька України, переможниця Всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2018», *заступниця голови журі*
МАКАРЕНКО Ірина Олегівна	методистка вищої категорії відділу організації масових заходів та інформаційно-аналітичної роботи Державної наукової установи «Інститут модернізації змісту освіти», *секретарка журі*

ГРИМАШЕВИЧ Галина Іванівна	завідувачка кафедри української мови та методики її навчання Житомирського державного університету імені Івана Франка, кандидатка філологічних наук, доцентка
ЗУБИК Наталія Василівна	учителька української мови та літератури Заліщицької державної гімназії м. Заліщики Тернопільської області, кандидатка філологічних наук, лауреатка Всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2021»
ПРИСТАЙ Людмила Йосипівна	учителька української мови та літератури Кам'янець-Подільського ліцею, лауреатка Всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2018»
МОЛОДИК Катерина Юріївна	учителька української мови та літератури Приватної організації (закладу, установи) «Заклад загальної середньої освіти I–III ступеня ліцей «Едюкейтер», заслужена вчителька України, переможниця Всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2021»

РУСНАК Ірина Євгенівна	деканеса факультету української філології, культури і мистецтв Київського столичного університету імені Бориса Грінченка, докторка філологічних наук, професорка
ТОКМАНЬ Ганна Леонідівна	професорка кафедри української і зарубіжної літератури та методики навчання Університету Григорія Сковороди в Переяславі, докторка педагогічних наук, професорка
ШИТИК Людмила Володимирівна	завідувачка кафедри українського мовознавства і прикладної лінгвістики Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького, докторка філологічних наук, професорка

ЗАГАЛЬНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Необхідно увідповіднити написання власної назви **Всеукраїнський конкурс «Учитель року»** з орфографічною нормою вживання великої літери в першому слові із внесенням відповідних змін до Указу Президента України від 29 червня 1995 року № 489/95 «Про всеукраїнський конкурс "Учитель року"», постанови Кабінету Міністрів України від 11 серпня 1995 р. № 638 «Про затвердження Положення про всеукраїнський конкурс "Учитель року"». Відповідно до п. 52.2 Українського правопису в редакції 2019 року «Назви історичних подій, епох, календарних періодів і свят, суспільних заходів» у назвах політичних, культурних, спортивних та інших заходів міжнародного або загальнодержавного значення з великої літери пишемо перше (або єдине) слово і власні назви.

До того ж порівняймо з написанням назв інших конкурсів національного значення, засновниками яких є Міністерство освіти і науки України: *Всеукраїнський конкурс «Джерело творчості»*, *Всеукраїнський конкурс «Інноваційний урок фізичної культури та урок фізичної культури з елементами футболу»*, *Всеукраїнський конкурс «Шкільна бібліотека»* тощо. Зокрема, у положеннях про ці конкурси натрапляємо на нормативне вживання великої літери в назвах самих конкурсів: *Положення про* ***Всеукраїнський*** *конкурс «Джерело творчості»* (наказ Міністерства освіти і науки України від 23.11.2017 № 1527), *Положення про* ***Всеукраїнський*** *конкурс «Інноваційний урок фізичної культури та урок фізичної культури з*

елементами футболу» (наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 07.09.2011 № 1030), *Положення про* ***Всеукраїнський*** *конкурс «Шкільна бібліотека»* (наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України, Міністерства культури України від 25.01.2012 № 61/58).

Тож не применшуймо рівень Усеукраїнського конкурсу «Учитель року» й у документах (наказах, листах, методичних рекомендаціях тощо) нормативно правильно використовуймо власну назву на позначення конкурсу педагогічної майстерності вчителів загальнодержавного рівня, наприклад: *Положення про* ***Всеукраїнський*** *конкурс «Учитель року», умови та порядок проведення* ***Всеукраїнського*** *конкурсу «Учитель року», випробування* ***Всеукраїнського*** *конкурсу «Учитель року», учасники / учасниці* ***Всеукраїнського*** *конкурсу «Учитель року»* і под.

2. Другий тур Усеукраїнського конкурсу «Учитель року», зокрема фінальний етап, варто проводити **в очній формі**, оскільки дистанційна форма унеможливлює максимально об'єктивно оцінити всі аспекти педагогічної майстерності вчителя. Очно також рекомендуємо проводити й перший тур конкурсу з обов'язковим дотриманням заходів безпеки.

3. Метою відбіркового етапу другого туру Всеукраїнського конкурсу «Учитель року» є визначення 12 учасників / учасниць фінального етапу (п. 11 Положення про Всеукраїнський конкурс «Учитель року»), які, на наше переконання, повинні розпочинати свою участь у випробуваннях фінального

етапу в однакових умовах, зокрема з обнуленням балів, отриманих у відбірковому етапі конкурсу. Отже, рекомендуємо переможця / переможницю, двох лауреатів, які посіли друге та третє місця, та дипломантів конкурсу визначати на основі рейтингу, укладеного за загальною кількістю балів, отриманих під час випробувань **лише фінального етапу** другого туру конкурсу.

4. Відповідно до умов проведення конкурсу «Учитель року» під час проведення випробувань, по-перше, здійснюється відеозапис виступу кожного / кожної конкурсанта / конкурсантки; по-друге, відеозаписи випробувань першого туру конкурсу розміщуються на інтернетових ресурсах організаторів, а відеозаписи випробувань другого туру розміщуються на ютуб-каналі конкурсу (https://bit.ly/2SICKf4). З огляду на зазначене **представникам організаційного комітету варто більш професійно і відповідально ставитися до технічного супроводу випробувань, пов'язаного з якісним відеозаписуванням їх**. На жаль, уроки всіх 12-х фіналісток Усеукраїнського конкурсу «Учитель року» в номінації «Українська мова і література» через низьку якість відеозапису не оприлюднено на ютуб-каналі конкурсу, що є порушенням п. 12 Умов та порядку проведення Всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2024», затверджених центральним оргкомітетом Усеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2024» (протокол від 15.08.2023 № 1).

5. Учителям бракує фахової майстерності **методично грамотно сформулювати й описати власну педагогічну ідею**, що є обов'язковим складником

інформаційної картки учасника / учасниці Всеукраїнського конкурсу «Учитель року». В окремих випадках опис педагогічної ідеї представлено формальним переліком різноманітних форм, методів і прийомів, що не відображають сутності самої ідеї. З метою вдосконалення рефлексивної компетентності вчителя рекомендуємо провести навчання з питань розуміння сутності поняття «педагогічна ідея» і способів методично правильно її подавати. Це можливо робити в межах Школи педагогічної майстерності за результатами конкурсу «Учитель року», програм професійного розвитку педагогічних працівників в обласних інститутах післядипломної педагогічної освіти тощо.

РЕКОМЕНДОВАНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА

1. Наказ Міністерства освіти і науки України від 17.06.2024 № 871 «Про результати всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2024». URL : https://mon.gov.ua/storage/app/uploads/public/667/00e/a08/66700ea081f07530292378.pdf
2. Положення про всеукраїнський конкурс «Учитель року» / Постанова Кабінету Міністрів України від 11 серпня 1995 р. № 638 у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 16 травня 2018 р. № 370. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/638-95-%D0%BF#Text
3. Статистичні дані за результатами реєстрації педагогів на Всеукраїнський конкурс «Учитель року – 2024» в номінації «Українська мова та література». URL : https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/uchytel-roku/2024/Analitychni.materialy.2024/07.11.2023/Stat.dani.za.rez.reyestr.uch.konkursu.v.nom.Ukrayinska.mova.ta.literatura.2024-07.11.2023.pdf
4. Умови та порядок проведення всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2024». URL : https://mon.gov.ua/storage/app/uploads/public/64e/715/06b/64e71506b7524433617109.pdf
5. Учасниці другого туру номінації «Українська мова та література». URL : https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/olimpiadi-ta-konkursi/konkursi/konkursi-dlya-pedagogiv/vseukrainskiy-konkurs-uchitel-roku/uchitel-roku-2024/uchasniki-pershogo-turu-2024/uchasniki-drugogo-turu-ukrainska-mova-ta-literatura

Навчальне видання

Сергій ОМЕЛЬЧУК

КОНКУРС НАТХНЕННИХ УЧИТЕЛІВ

«Учитель року – 2024»
в номінації «Українська мова та література»

умови і зміст фахових випробувань
критерії оцінювання
аналітичні матеріали

Методичний посібник

Видано в авторській редакції

Верстка й технічне редагування *Тетяни Іванової*

Дизайн обкладинки *Валерії Савельєвої*

Підписано до друку 01.10.2024 р.
Формат 60x90/16. Папір офсетний.
Цифровий друк. Гарнітура TheanoDidot.
Ум. друк. арк. 7,50. Наклад 100.
Замовлення № 0924-96.

Видавництво та друк: Олді+
65101, м. Одеса, вул. Інглезі, 6/1
тел.: +38 (095) 559-45-45, e-mail: office@oldiplus.ua
Свідоцтво ДК № 7642 від 29.07.2022 р.

Замовлення книг:
тел.: +38 (050) 915-34-54, +38 (068) 517-50-33
e-mail: book@oldiplus.ua